PETRI BURMANNI

ORATIO FUNEBRIS IN OBITUM VIRI CLARISSIMI JOANNIS GEORGII GRAEVII,

Magnae Britanniae Regis Hiſtorici, Politices, Hiſtoriarum & Eloquentiae Profeſſoris Ordinarii.

DICTA

XI. *Kal.* MARTIAS CIↃ IↃ CCIII.

TRAJECTI ad RHENUM,

Ex Officina GUILIELMI vande WATER, Academiae Typographi, CIↃ IↃ CCIII.

ILLUSTRES AC PRAEPOTENTES CIVITATIS TRAJECTINAE ORDINES, ELECTI, EQUITES ET MAGISTRATUS.

NOBILISSIMI, AMPLISSIMI, URBIS HUJUS CONSULES ET SENATORES, ACADEMIAE CURATORES BENEVOLENTISSIMI.

MAGNIFICE RECTOR.

CELEBERRIMI ET ERUDITISSIMI OMNIUM ARTIUM ET DISCIPLINARUM PROFESSORES, COLLEGAE HONORATISSIMI.

DEFUNCTI GRAEVII GENER ET PROPINQUI, MOESTISSIMI, AMICI, OFFICIIS, USU ET CONSUETUDINE CONJUNCTISSIMI.

DIVINORUM ORACULORUM INTERPRETES CASTISSIMI ET FACUNDISSIMI.

OMNIUM SCIENTIARUM DOCTORES, INGENIO ET ERUDITIONE PRAESTANTISSIMI.

OMNIS ORDINIS ET LOCI, CIVES, HOSPITES SPECTATISSIMI.

TU, DENIQUE, STUDIOSAE JUVENTUTIS FLORENTISSIMA CONCIO, PARENTUM EXSPECTATIO, PATRIAE SPES, NOSTRAE DELICIAE ET GAUDIUM.

Mene illaetabili hoc & funeſto parentandi manibus Viri, quem unum omnium, aut numquam, aut, quia ferreus fatorum ordo id vetabat, longe ſerius mori oportebat, officio fungi debere? Mene, qui ad cogitatio-

nem tam acerbae mortis, quandocumque demum contingeret, mente concidere ſolebam, nunc ſine ulla perturbatione, hanc concionem, quae, quanto olim ſtudio, ad audiendum diſertiſſimum omnium, poſt Ciceronem e medio ſublatum, Virum confluere ſolebat, tanta nunc ad ejus funeri juſta ſolvenda frequentia concurrit, &. laudationem ejus doctrinae & ingenio parem exſpectat, ſuſtinere? Creditiſne, Auditores, mihi, non dicam verborum copiam & ornatum, ſed ipſam vocem & murmur hodie ſuffecturum? Vel an animos veſtros induxiſtis lacrymas & fletus, quibus interruptus ſtrangulatur ſermo, aliquo ſolamine jam abſterſos & ſiccatos? Nolite, quaeſo, hujus doloris modum, ex aliis & vulgaribus luctibus aeſtimare. Nullum a die, nullum a ratione in hac plaga levamen; ſed longinquitate temporis producitur hoc malum, & ipſa mora creſcit & augetur. Recens ſemper calamitatis ſenſus, in aliis rebus conſtantiae & fortitudinis laudem eſſe quaerendam, hoc in triſtiſſimo caſu non vehementer commoveri durum & inhumanum eſſe, clamat. Si privata & domeſtica damna me ſolum torquerent, paterer mihi conſolationem quamdam adhiberi, quae ſi non ſanare, ſaltem levare meum dolorem poſſet; ſed non abducendum eſſe a luctuoſiſſimi funeris imagine ani-

animum, communis & hujus Urbis, & omnium, quotquot per terrarum orbem ſtudia colunt, hominum conſenſus jubet. Idem omnibus eſt vultus, lacrymis & ſqualore foedatus, eadem concordia plorandi, & manifeſtum dolorem prodendi. Lugetis, Muſarum & artium Patroni, & non ſimulati moeroris notas editis, qui obſequentiſſimum non modo Civem & diligentiſſimum Profeſſorem deſideratis: nam haec forte laus cum aliis communicari poſſet; ſed primam Academiae veſtrae gloriam, ſed ſapientiſſimum conſiliarium, ex cujus ſententia & conſilio res Academicas componere, gloriam ſtudiorum & dignitatem tueri gaudebatis, amiſiſtis. Luget hoc ſapientiae templum, & hi atrati parietes unicum ſuum decus & columen, a quo plus lucis & famae ſibi adlatum, quam ab infinito aliorum, etiam doctiſſimorum virorum, numero, ſine alicujus invidia, fatetur. Lugetis vos, Academici Patres, non Collegam modo facillimum & ſuaviſſimum, ſed fratrem concordiſſimum, qui ſine ulla livoris, aut vitioſae aemulationis ſuſpicione, amorem in omnes aequaliter diſpenſabat. Ego vero, non Collegam & fratrem, ſed Parentem cariſſimum, & fidiſſimum ſtudiorum meorum ducem, cujus auſpiciis & ductu hanc graviſſimam, quam ſuſtineo, provinciam ſuſcepi, in cujus conſilio &

matura prudentia tutissime adolescentia mea requiescebat. Vos, denique, cujuscumque loci aut ordinis Auditores (non enim Graevius ullo discrimine quemquam vestrum habuit) ploratis Amicum, omnibus aeque communem & obvium, cum quo nemo vestrum ullas umquam rixas aut simultates exercuit, cum quo nemo umquam in gratiam rediit. Sed praecipue vestra, Adolescentes optimi, me calamitas movet, quos ubi primario & sine exemplo Praeceptore orbatos conspicio; non possum non, quin ingenti animi cum perturbatione vehementer defleam fortunas vestras. Ubi, aut quando, parem Graevio Magistrum reperietis? cum quo omnis studiorum suavitas & venustas, omnium saeculorum consummata cognitio, utriusque linguae nitor & elegantia perierunt, & eodem, quo ille, tumulata sepulcro jacent. Jam hujus Lycei, ad quod fama tam illustris Viri, quae totum Orbem impleverat, undique concurrebatur, vastitatem, jam Urbis hujus, quae uno Graevio, quem exteris monstrare poterat, supra reliquas Patriae nostrae urbes, hospites alliciebat, solitudinem prospicio & deploro. O ingentem, & nulla saeculorum longinquitate exhauriendum dolorem! O aeternis lacrymis deflendam jacturam! cujus magnitudo dum menti meae obversatur,

ſatur, quanto verius mihi, quam tibi olim, Beate Graevi, cum Parenti meo, fraterno tibi amore dilecto, ſummo cum animi dolore juſta perſolveres, Metelli Macedonici verba hodie mea facere, &, quantum poſſim, exclamare fas eſt, Concurrite cives, concurrite, Urbis & Academiae noſtrae moenia ſunt everſa. Sed ſi tibi pro amore tuo, tanti Patris mei mors videbatur, ut cives Ultrajectinos, quibus tamen non omnibus flebilis occidebat, ad publice complorandum ſedibus ſuis excitaret, quanta mihi nunc vocis & lateris contentione opus eſſe video, ut ad tuum funus, cujus acerbitas, non Civitatis noſtrae moenibus, non Belgicae & Europae finibus continetur, ſed quae utrumque Orbis cardinem concutit & percellit, exclamem, Concurrite Populi, concurrite ab ultimis terrarum terminis Gentes, moenia non modo communis Athenaei, ſed ipſa ſapientiae ſacraria corruerunt & ſubverſa ſunt: non enim Vir ſupra alios eruditus, non ingenii laude prae reliquis excellens, ſed Eruditorum Princeps, imo ipſa Eruditio & Litterae cum Graevio efferuntur & ſepeliuntur.

Utinam modo, Auditores, hac confuſa deploratione, quae largam ſatis lugendi materiam daret, defungi & turbae plorantium immixto praeſentiſſimum doloris ſenſum ſtupore exprimere,

vel

vel lacrymis levare liceret! Sed, o duram provinciam! exigit collegii Academici auctoritas, poscunt miserarum Filiarum, & Generi adflictissimi preces, flagitat mea in defunctum pietas magnificam & amplam orationem. Sed si crudele existimetur, a filio in patris carissimi recenti funere disertas & compositas lamentandi formulas exposcere; quid iniquius, quam me, qui a Graevio fictus & formatus sum, quemque semper ut alterum Parentem colui & observavi, in hoc tristissimi temporis articulo, ad praeclarum ejus praeconium, quod copiosissimum ingenium exercere posset, compelli? Quid durius, quam hunc feralem campum, in quem nemo, nisi promtissimi ingenii, cum laude decurrat, torpenti & frigore quodam contracto aperiri? Cum tamen summum foret scelus, Virum ad universi generis humani exemplum natum, illaudato funere efferri, & videam simul nullam dicendi vim meritis ipsius parem, nisi alter nobis divino munere Graevius obtingeret, posse reperiri; sed si pro dignitate ejus & excellentia esset aliquid dicendum, omnibus omnino, quotquot hodie vivunt, esse tacendum; praestat famam, quam pietatem negligere, &, si nihil nostra oratione ad laudem Graevii adjici possit, simplici commemoratione egregiarum dotum, satis magnam Viri

Viri admirationem posteritati, relinquere. Cum autem nudum Graevii nomen singularem attentionem mereatur, ab ejus suavitate, vestrum favorem & benevolentiam, quae alias ambitiose & verborum lenociniis eblandienda esset, exspectabo.

Non autem, quod in vulgarium funerum laudatione frequentari solet, in locos communes de Patriae aut Parentum nobilitate, de ornamentis fortunae, & iis, quae innumeros homines inter se aequant, delabar; sed de Viro, qui omnia sibi debet, & nuda virtute, & mente omnium scientiarum capacissima enituit, ea tantum, quae turbae illum exemerunt, proferre conabor, cum sic quoque longa satis sit exitura oratio; & certus sim, plures inter vos fore, qui dimissa hac concione, me quaedam omisisse, indignabuntur, quam nimia enumeratione molestum fuisse succensebunt.

Natalibus suis illustravit Graevius non ignobile alias Saxoniae oppidum, Naumburgum ad Salam, quod, etsi antiquitate sua, & longa Episcoporum, nobilitate sanguinis & eruditione, ut ea ferebant tempora, praeclara ornatorum, serie, ab Ottonis Primi temporibus se efferre possit; licet popularibus suis, fertilitate circumjacentis soli, vini non contemnendi copia,

cerevisiae per totam Germaniam celeberrimae gratia, frequentissimis nundinis & mercatu se commendet; has omnes laudes posthac obscurabit nobilissimi Alumni natalis, qui lucem in illa adspexit primam die XXIX. Januarii Anni supra millesimum sexcentesimum secundi & trigesimi. Parentes habuit honestissimi inter cives loci & ordinis, quorum Majores per duorum saeculorum spatium enumerari possent, si id agendum nobis nunc esset. Avus, Petrus Graevius, ex Delitio, Misniae oppido, oriundus, in illo Aedilitate, Aerarii & operum publicorum curatione conspicuus vixit. Ex Uxore Elisabetha Holtzmullera, Wolfgangi, qui eumdem in urbe Delitio ante Generum locum obtinuerat, quinque liberos suscepit; inter quos eminebat Nostri Parens, Georgius, qui, Patre suo novem, Matre vero quindecim annorum puer orbatus, non amplum satis virtuti suae theatrum patriam cum judicasset, ad aulam Dessaviensis Principis se applicuit. Deinde in contubernium Electoris Saxonici adscitus, ad dignitatem sibi gradum jam fecisse videri poterat. Sed cum primos juventutis annos deliciis aulicis magis frangi & debilitari, quam ad virtutem excitari videret, ad rerum civilium prudentiam necessariam peregrinationem per alias terras

ras

ras judicavit. Quare, perlustrata optima Germaniae parte, vicina quoque Regna, Ungariam, Poloniam & Moscoviam peragravit. Warsaviae dum versaretur, in amicitiam Illustrissimi Principis Jannusii Radzivilii se obsequio & comitate morum insinuavit, qui, perspecta ejus fide & industria, rerum privatarum tabulas & calendarium suum curare eum jussit; brevique tempore tam charus Principi & universae ejus familiae evasit, ut non modo constantissima voluntate eum Radzivilius, quoad viveret, complecteretur, sed post ejus immatura fata, Vidua Elisabetha Sophia, ex Brandenburgica domo Princeps, commissa ipsi omnium rerum suarum cura, Georgii fide & diligentia viduitatem solaretur. Cumque illa secundis nuptiis jungeretur Celsissimo Principi Julio Henrico, Angariae & Westphaliae Duci, eumdem per multos annos locum tenuit. Neque in adflictissima tunc Germaniae per intestinos motus & bella civilia conditione, ulla periculi praesentia, aut laborum molestia deterritus est, quo minus crebris itineribus, in disjunctissimis inter se regionibus dispersum Principis patrimonium obiret & tueretur. Anno 1627. Naumburgi forte aliquantum moratus, visa pulcherrima Virgine, Anna Sabina, Valentini Prezschneri,

ri, Mercatoris diligentissimi Filia, ejus amore exarsit, & post ambitas ejus nuptias, tori & vitae sociam adjunxit. Sed non diuturnum satis & perpetuum id fuit gaudium. Primo enim partu, cum enecata doloribus puerpera non vitalem edidisset foetum, absente Marito, quod dolores intendebat, diem suum obiit. Tanta delibati modo conjugii suavitas Georgio videbatur, ut, cum Uxorem eluxisset, ad alteram animum adpelleret, quae neque animi neque corporis dotibus priori erat inferior, sanguinis autem nobilitate eam longe vincebat. Ea erat Catharina, Viri Amplissimi Ambrosii Pfretzschneri, Consilii Caesarei, quod tunc Pragae circa Imperatorem erat, Assessoris, & Electoris Saxonici Consiliarii, & ejus negotia apud Imperatorem curantis, Filia; maternum huic Matronae erat genus ex illustri in Juliacensi regione Nerhoviorum ab Holderbergh, quae Arcis nobilissimae est nomen, familia. Majores autem ejus, cum purioribus sacris essent initiati, ab horrendo illo & sanguinario Hispanorum tribunali bonis exuti, in Bohemiam concesserant. Hac uxore recreatus, & paullo post a vaga vita ad tranquilliorem conditionem traductus, & ab Illustrissimo Naumburgensium Canonicorum collegio Aedilitate ornatus, Georgius, felicissimo libe-

liberorum proventu matrimonium ſuum ornari videbat. Quater enim & decies pater factus, novem filios & quinque filias, ex quibus tamen ſeptem modo Parentibus ſuperſtites vixere, procreavit. Maximus inter filios natu erat Joannes Georgius noſter, quem ſingulare familiae ſuae ornamentum & decus futurum egregia jam & matura in puero indoles promittebat. In patria urbe poſtquam primis litterarum elementis imbutus eſſet, ad Latinas Graecaſque arripiendas in celebre tota Germania Gymnaſium Portenſe mittitur. Saepe defunctum narrantem audivi, quam egregia cura & diſciplina laudabili teneriores ibi formarentur mentes. Electores enim Saxoniae, diſcusſis falſorum errorum tenebris, ex libidinis latebris ignaviſſimos ventres, & ſola ignorantia turgentes Monachos extraxerant, & coenobia, regiis vectigalibus dotata, in bonae mentis palaeſtras converterant. Inter ea celeberrimum erat, quod ab Udone XI. Naumburgenſium Epiſcopo ad Salam conditum, Porta Mariae dicebatur. Hunc ludum omnibus popularibus communem ſapientisſimi Principes, in quem parentes, felicioris ingenii pueros ſumtu publico erudiendos mitterent, aperuerant. Nullo ſanguinis aut fortunarum diſcrimine Comitum, Baronum & Civium filii ibi ſeveriſſima

lege proficere jubentur. A quinta hora matutina, five aeftas dierum fpatia extendit, five hiems contrahit, ad folem occidentem continuo labore & exercitatione, modica modo intermiffione data, occupantur. Non crudelis matrum indulgentia, non prava patrum facilitas flexibilem & proclivem ad ignaviam & otium juventutem corrumpit. Credite, quotquot hic adeftis, Patres, non mihi, fed omnis aevi fapientibus viris, fed ipfis proavis veftris, antiquae feveritatis & difciplinae hominibus, non aliam hujus faeculi infelicitatis, & bonorum virorum penuriae cauffam effe, quam perverfam illam lenitatem & educationis mollitiem, qua, dum puerorum tergis & corporibus metuimus, fecure mentem corrumpi permittimus; dum ftulta nos torquet follicitudo, ne delicati noftri filioli affiduo labore ftudiorum taedium & faftidium capiant, facile illos patimur deliciis & voluptatum illecebris infici & immergi. An rufticum laus diligentiae confequetur, qui, ne feges, dum herbefcenti viriditate meffem uberrimam pollicetur, in flore laedatur, omni cura providet, nobis fine crimine indolem puerorum, quae, fi paterna cura erigatur, fumma quaeque promittit, negligere licebit? Non ita Parentis Graevii noftri erat inftitutum, qui prudentiffime, fi qua

qua difficultas tenerrimo puero esset exhaurienda, brevi hanc in consuetudinem abituram, judicabat. Sed vix egebat ignei spiritus puer his calcaribus, qui sponte ad industriam inclinans, non contentus, praescripta a Magistris pensa absolvisse, in seram noctem non jussus vigilabat, ut si ingenio acriori forte pauci condiscipulorum illum praeterirent, ille omnes labore & diligentia superaret. Saepe Senem suavissima illius temporis, quod in eo Gymnasio egit, recordatione delectatum, memorare memini, maximam noctis partem Homeri & Hesiodi lectioni se impendisse, tantamque inde Graecae linguae facultatem adeptum, ut sine molestia versus, ad istorum Principum Poëtarum exemplar, funderet. Hinc quoque consuetudinem illam lucubrandi, quam constantissime ad fatalem usque horam servavit, sibi natam dicebat; ita ut a Gymnasio demissus, ab ejus Moderatore hoc singulare diligentiae testimonium tulerit, illum, non modo diurni laboris descriptione feliciter & gnaviter functum, sed lucubrationum etiam fumos bibisse. Graecis igitur & Latinis litteris imbutus, in optimis ingeniis florentissimam Lipsiensem Academiam migrabat, ubi duce Andrea Rivino, magni tunc nominis Litteratore, & cujus doctrinae egregia adhuc super-

sunt

ſunt monumenta , ad interiora litterarum ſacra admittebatur. Utebatur etiam familiariſſime ſplendidiſſimo illo Germaniae lumine , Thoma Reineſio , qui in vicino Lipſiae oppido Altenburgo in ſumma dignatione vivens; juvenem, quoties ad illum inviſebat , ad alta ſurgentem , ſingulari cura & amore fovebat. Sed prae reliquis traditus erat diſciplinae ſummi Philologi & JCti Joannis Strauchii , matris ſuae conſobrini , qui eo tempore Lipſiae Hiſtoriarum & Latinae linguae ſcientiam profitebatur , ſed poſtea nobiliſſimas Germaniae Academias Juriſprudentiae docendae ſumma peritia illuſtravit. Sub hoc conjunctiſſimo Praeceptore primum profectuum periculum fecit , & , eo Praeſide , diſſertationem ſecundam , quam Strauchius ad elegantiſſimum Taciti de Moribus Germanorum libellum elaboraverat, contra diverſa ſentientes propugnavit. Quae diſſertationes poſtea Inſtitutionibus Juris Publici , ab eodem Strauchio conſcriptis , ſubjectae, adhuc hodie Graevii noſtri nomine commendantur. Quamvis autem naturali mentis propenſione ad ſola humanitatis ſtudia ferretur , Parentis tamen monitu, & auctoritate Strauchii permotus , coepit Juriſprudentiae operari. Sed cum animadverteret , ingratam illam & indotatam eſſe diſciplinam , quae ſine litterarum elegantiorum ornamento ,

mento, neminem, nisi viles quasdam animas, quae ex forensi & venali opera quaestum petunt, attrahere posset, fastidium ejus cito, meliori gustatione jam initiatus, contrahebat. Itaque divinitus paene ipsi accidit, ut pater, qui per negotia domo abesse non poterat, eum in Frisiam Orientalem mittere decerneret, ut a Comite istius tractus, qui, ut Principibus fere mos est, lentum erat nomen, non exiguam pecuniae, a longo tempore debitae, summam exigeret. Nihil magis prima specie, ad abducendum a studiis videri accommodatum poterat, quam molestis negotiis implicare juvenem, sed haec ipsa profectio caussa futurae magnitudinis, quam inter Doctos postea consecutus est, fuit. Nam fideliter expedito nomine, capit impetum vicinam Bataviam, quae Viris, quorum nunc exempla perierunt, summis, Salmasio, Heinsio & Gronovio fulgebat, videndi. Daventriam, quam primam nostri juris urbem attingebat, transiens, nihil aliud cogitans, quam post diei unius aut alterius moram, recta Lugdunum contendere, salutatum accedebat J. F. Gronovium, cujus humanitate & praeclara simul eruditione inter sermones primos captus, mutare consilium, & eo Doctore perversam studiorum rationem, quam in patria inierat, emendare constituit. Ad-

flaverat enim peſtilens quoddam ſidus omnes fere Germaniae Academias, quarum Profeſſores, á nativo Latini ſermonis nitore deſciſcentes, & deſerto optimo bene loquendi magiſtro Cicerone, ad ineptam quamdam ſcriptionem ſe applicaverant. Ejus corruptelae auctor fuerat Juſtus Lipſius, qui, cum in reliquis eruditionis partibus facile omnes ſui temporis doctos praeteriret, ſola ſtili & dictionis elegantia Manutio, Mureto & paucis quibuſdam aliis ſe inferiorem eſſe dolebat. Quare, ne cum aliis in ordinem cogeretur, relicto illis Cicerone, eos imitari ex Romanis Scriptoribus coepit, quos alii in exemplum proponendos negabant. Sed quod in eo Viro, omnibus doctrinae copiis inſtructo, felix quaedam temeritas, & quam ipſe aliis ne tentandam quidem monebat, videri poterat; in ſervo pecore, imitatoribus ejus, qui litteris inanes, ſub onere labebantur, ſumma erat ineptia, & cum ignorantia conjuncta fatuitas. Ex Ennii ſterquilinio, ex Pacuvii ſordibus antiqua & obſoleta verba eruebantur, Plauti plebejae, & quae ſummam modo caveam olim delectaverant, voces & locutiones graviſſimis etiam rebus accommodabantur. Argutis ſententiis, & ridiculis acuminibus enervabatur omnis vis orationis; & adfectata periodorum brevitate jejuna

na per se & macra dictio, ut Absyrti corpus, lacerabatur. Abstulerant in partes suas incautum Graevium Lipsianae simiae, qui, antequam pectus plenissimo doctrinae, & omnis antiquitatis fonte inundasset, laudem ex stili exercitatione perverso ordine, ante omnia captandam sibi cum reliquis persuaserat. Periculum erat, nisi divinitus ad Gronovium accessisset, ne fons ille, qui limpidissima puritate Ciceronis flumen aliquando aequaret, limo & sordibus obductus exaruisset, vel in tenuissimas venas derivatus evanuisset. Gronovius ex sermonibus privatis morbo juvenis animadverso, & simul vim ingenii, ad meliora nati, perspiciens, rogabat eum, an etiam Latine loqui aut scribere calleret? Injuriam sibi fieri credens juvenis, qui non modo humanioris disciplinae curriculum absolverat, sed & ad Legum studium accesserat, sibi ejus linguae satis idoneam facultatem esse, respondit. Ergone, inquit Gronovius, Ciceronis epistolas jam tibi planas & intellectas credis? Magis miratus Graevius, sibi controversiam de facillimi, ut jactari a suis audiverat, & in quo legendo numquam haeserat, Scriptoris intellectu moveri, periculum faceret, respondet. Adlato volumine, primam statim inter epistolas, quae vulgo familiares appellantur,

praelegere jubetur, cujus verba Latina cum totidem Germanicis redderet, se non falsum judicio, Graeviumque Grammatice, non Latine scire animadvertebat Gronovius. Coepit itaque pressius de vera vocabulorum vi & efficacia, quae ex plena historiae & rituum Romanorum cognitione dependet, cum eo agere, & ea stupenti enarrare, quae ille numquam audiverat: adeo, ut vi veritatis victus, & ad doctissimi Viri suadam obmutescens, nihil se scire fateretur, sed telam, quam absolvisse jam ante crediderat, hoc Magistro se retexere paratum esse, ostenderet. Discite ab illustri hoc exemplo, Juvenes, quam male de vobis mereantur juventutis corruptores, qui, cum ipsi veram ad eruditionem viam ignorent, inutili labore adolescentiam vestram exercent, & irreparabilis jacturae, & primae aetatis male collocatae vobis auctores existunt. Abjecto Graevius consilio in Hollandiam pergendi, & ejurato sterili Legum studio, Daventriae manere constituit. Neque istius morae umquam postea poenituit, sed Gronovium deinde, ut alterum Parentem, & unicum eruditionis, quam deinde est consecutus, auctorem semper est veneratus. Emendata studiorum ratione post biennium fere in Hollandiam abiit, & quia sublatis interea temporis doctorum Principibus, Salmasio & Hein-

Heinſio, nihil Lugdunum quo ſe jactaret, haberet, & omnes poſt Gronovium magiſtri ſorderent, Amſtelaedamum contendit, quam Urbem, non modo totius Orbis commeatu adfluentem, ſed locupletiſſimam eruditionis officinam, & omni apparatu ſtudiorum abundantem, peregrinis praecipue adeundam judicabat. Invitabant praecipue duo maximae famae Viri, qui eam Urbem ut ſidera quaedam illuſtrabant, Alexander Morus, melleae eloquentiae ſuavitate omnes ſuae aetatis ſuperans, & David Blondellus, qui & ſacrae & profanae hiſtoriae viva quaedam erat bibliotheca. His Amicis & Doctoribus, non ingens modo humaniori doctrinae incrementum acceſſit, ſed coeleſtis ſcientiae, ſine cujus dote noſtrae litterae plane frigerent, fontibus pectus ſuum irrigare, & Civilium rerum annales Sacris & Eccleſiaſticis Scriptoribus eſſe ſociandos, docebatur. Neque ex nuda divinarum litterarum cognitione uberioris eruditionis famam ſatis magnum hujus laboris pretium exiſtimabat, niſi ad earum ſanctimoniam mentem quoque emendaret. A natalibus, & paterna inſtitutione opinionibus, quibus Lutherus, magnanimus ille Heros, & tyrannidis Romanae primus concuſſor & everſor, Germaniam impleverat, adhaeſerat quidem, ſed quotieſcumque ſe-

 cum

cum in consilium secesserat, duriores & non satis exactas de sacrae Eucharistiae usu, & de Divinis decretis, quae nos praecipue a Lutheranis disjungunt, opiniones concoquere non potuerat. In reliquis capitibus, quae levioris sunt momenti, solam de verbis pugnam superesse, quae facile tolli posset, si pervicax Theologorum natio aliquid paci & concordiae vellet dare, judicaverat. Itaque cum non multum inter utramque sectam interesse, nostram tamen magis pristinae simplicitati, a Christo & Apostolis institutae, respondere videret, Blondelli praecipue gravitate & auctoritate adductus, puriori Religioni nomen dedit. Nullus hic calumniae locus obtrectatoribus relinquitur, quasi ideo paternam disciplinam ejuraverit, ut facilius aliquem locum in nostris Regionibus obtineret. Nihil hoc tempore Graevius venabatur, cujus omnis mens & cogitatio in studiorum profectu & incremento erat defixa. Cum in hac bonae mentis palaestra fere biennium egisset, fama ejus eruditionis coepit late dispergi, & ad Athenaei Duisburgensis Curatores delata fuit. Decesserat ex ea Academia Vir eruditissimus, & qui, si longior ipsi vita fuisset, cum Principibus in his studiis comparandus fuisset, Joannes Schultingius. Commendatur a Curatoribus Serenissimo Ele-

Electori Brandenburgico Graevius, cui probata ejus eruditione, non contemnendis conditionibus invitatus, Anno CIƆ IƆ CLVI Duisburgum res suas transfert. Ex secessu & otio in lucem protractus, non modo opinionem, quam excitaverat, non fefellit, sed ita superavit, ut ad ejus famam majori celebritate, quam antea, Duisburgensis schola frequentaretur. Fixis laribus & domicilio constituto, nihil homini, litteris operanti, molestius & operosius, quam culinam & rem familiarem curare, accidere animadvertebat: quare ad uxorem, quae domum in partem juvaret, animo adjecto, ex vicina Dusseldorpio, elegit Virginem, & generis honestate, & formae praestantia insignem, Joannam Odiliam de Camp, quae & obsequio erga maritum, & sanctitate morum, absolutum matronae exemplar expressit, & cum qua per XLVI. annos sine ulla rixa & simultate vixit; quae rara foecunditate octies & decies Graevium quidem parentem fecit, sed ex tanto liberorum populo, non nisi quatuor Filias sibi & Marito superstites reliquit: quarum tres innuptae, gravissimam orbitatis calamitatem sentiunt, quarta felicibus avibus juncta Viro Amplissimo Matthiae de Roy, Electoris Palatini Consiliario, & militarium caussarum Judici primario, una cum Marito, suavis-

vissimos Parentes sibi ereptos deplorat. Huic matrisfamilias diligentissimae delegata rei domesticae cura, totum se studiis tradidit, & diem noctis parte producendo, tantas eruditionis copias contrahebat, ut jam ejus nomen clarum per has terras haberi inciperet. Anno CIↃ IↃ CLIIX. cum Academiae Leidensis Curatores, languentibus a Salmasii & Heinsii, fato Musis, antiquum decus restituere vellent, Gronovium Daventria arcessunt. Qui, ne Daventrienses jacturam illam sentirent, & in se omnem Gymnasiii sui gloriam amitterent, sua manu formatum Graevium illis diligentissime commendat. Cujus judicium secuti ejus Urbis Magistratus, ad decessoris & Magistri sui vices excipiendas Graevium sollicitant. Indignabantur quidem Duisburgenses, ex Academia in inferioris ordinis Gymnasium Graevium evocari. Ipse Elector amplificatione commodorum, & egregiis pollicitis eum retinere studebat. Sed propendebat in liberae Reipublicae suavitatem Graevii animus. Quamvis enim ingenio & moribus tam politis & aptis esset, ut si quis alius dexterrime Regibus & Principibus posset uti, & semper Aristippi sententiam, prae mordacis Cynici ferocitate probaret, sciebat tamen, nihil lubrica aula esse insidiosius & fallacius, nusquam tranquil-

lius

lius & honoratius otium esse litteratis, quam in libera civitate, ubi nemo, si modo legibus aequissimis obtemperat, alteri se in turpe servitium addicit, ubi ipsis Magistratibus, qui sola dignitate reliquis superiores, jure vero omnibus civibus aequales sunt, nihil praeter reverentiam debetur; ubi unusquisque, quocumque vitae genere trahitur, communis felicitatis parte fruitur: cum summum, quod votis apud Principes operae & laboris pretium peti possit, sit sub amplissimae dignitatis specie, magnificus & splendidus famulatus.

Daventriam sedibus translatis, toto fere triennio, non modo diligentia, qua juventutis studia juvabat, & eruditionis laude, qua Lycei famam augebat, Proceribus satisfecit, sed suavitate vitae, & morum admiranda comitate, ita omnium animos & voluntates sibi conciliavit, ut eodem loco haberetur, ac si inter eos natus fuisset: imo, tam gratam sui memoriam reliquerit, ut & hodie, post tantum temporis intervallum aliqui supersint, qui sine veneratione Graevianum nomen nec audiant, nec appellent. Sed angustior erat Daventriae scena, quam ut in ea tam amplae eruditionis divitiae explicari possent; aperiendum erat illustrius theatrum, quo proponeretur toti Orbi tam singularis do-

ctrinae apparatus. Ultrajectina Academia, recens quidem nata, sed quae inter finitimos jam magnam famam erat adepta, praecipuo ornamento suo Antonio Aemilio erat orbata. Tanta fuerat in eo Viro eruditionis copia, tanta sermonis Latini suavitas & nitor, tanta facundia, ut gravissima successori persona imponi videretur, si eam digne tueri vellet. Solus erat Graevius, qui jam Principum vestigia premere adsuetus, qui Schultingio & Gronovio, at quantis Viris! jam suffectus, illorum desiderium minuerat, cui Patres nostrae Urbis Palladium suum credendum existimabant. Omnem movebant lapidem Daventrienses, ne tam insigne Lycei sui decus amitterent, commodis, quae ipsas Ultrajectinorum conditiones vincebant, eum aucturos, & quod vehementissimum eorum in Graevium studium declarat, Magistratus urbani dignitate, hominem peregrinae originis, ornaturos se ostendunt. Sed neque pecuniae avidum, neque ambitione ita occaecatum, ut a studiis aliquid temporis sibi per curas publicas subduci pateretur, permovere ullo modo poterant. Addicit suam, exiguo sane pro ejus eruditione & fama stipendio, operam Ultrajectinis, & solis promissis de incremento mercedis, ubi angustiae aerarii, quas caussabantur nostri, laxatae forent, contentus,

in

in hanc Urbem A. CIↃ IↃ CLXI commigrat. Digna jam in ſede collocata erat Graevii virtus & doctrina, non jam ex vicinis pagis & urbeculis, ſed ex toto Belgio, imo univerſa, qua patet, Europa, ad eum concurrebatur; jam domus ejus ut inſtructiſſima artium officina & mercatus immenſa juvenum turba celebrabatur. Qui ejus diſciplinae traditi, non inutilibus & putidis doctrinis corrumpebantur, non perniciofiſſimorum compendiorum anguſtiis circumſcribebantur, & molli via ad ignaviam & ignorantiam ducebantur: non canoras ineptorum Grammaticorum nugas, aut nudos verborum apices captare diſcebant, ſed per omnis aevi monumenta, per ampliſſima litterarum latifundia fideliſſime circumducti ea hauriebant, quibus, ubi viri facti eſſent, ſuam dignitatem amplificarent, Patriae & Eccleſiae utiliſſimam operam exhiberent. Unicum ex litteris fructum eſſe bene ſapere, & civilis praeſertim diſciplinae cognitionem docebat; quam non ex tortuoſis quaeſtiunculis, non barbaro ſono tremendis definitionibus, non ex trivio narratiunculis, ſed ex praeteritorum ſaeculorum memoria & graviſſimis exemplis arripiendam monſtrabat. Advertebat hoc ſapientisſimi Viri inſtitutum noſtrae Academiae Patres; quare, defuncto paullo poſtea Berckringero, Vi-

ro ſubtilis forte ingenii, ſed qui ſemper in luto volutatus, unice conquiſitis & fabricatis inauditarum vocum monſtris excellebat, pannoſam & horridam Civilis prudentiae ſcientiam, Graevio, aucta etiam pro novo labore mercede, ut cultiori eam veſte ornaret, committunt. Glande huc uſque paſti adoleſcentes, mitioribus frugibus a Graevio nutriebantur, & ea, quae ad vitam ſapienter inſtituendam, ad civitatem prudenter gubernandam faciunt, clare & perſpicue percipere; & eadem ornate & diſerte proferre ita diſcebant, ut ad quamvis poſtea dignitatem tuendam rite praepararentur. Neque hanc Regiam artem, pueris paternas ſordes olentibus, ſed nobilitate ſanguinis & fortunarum ſplendore illuſtribus adoleſcentibus praemonſtrabat. Quis non hujus Civitatis gubernaculis a triginta fere, & quod excedit, annis admotus, ſe Graevii diſcipulum lubentisſime fatetur? Quot non per univerſam Bataviam ſolertisſimi civium Rectores, ex ſapientisſimi Senis ludo, inſtructos ad habenas Reipublicae prudenter flectendas prodiiſſe ſe gloriantur? Quis non veſtrum, Auditores, non noſtrae nobilitatis florem modo, ſed juventutis peregrinae Principes, Regnorum & Principatuum haeredes ex univerſa Europa, ad Graevium, tamquam ad ſapientiae oraculum, con-

confluentes vidit? Nulla in Germania fere nobilioris prosapiae familia, nulla fere illustrior, Baronum, Comitum, Principum, imo Regum domus, cujus non membra ab hoc artifice formata & expolita sunt. Decora & lumina Gentium, Danicae, Saxonicae, Brandenburgicae, Hassicae, Anhaltinae, Nassaviae, Badensis, & quarum non! hodie populis salutaria apparent sidera, quod olim a Graevii, ut Achilles quondam a Chironis, ore pependerunt. Nonne ipsum Guilielmum, Britanniae Regem incomparabilem, qui judicio suo illum elegerat, ut res suas eodem splendore & fama posteris traderet, qua ille eas spectante & stupente Orbe gesserat, omnibus circumspectis, Graevium unum dignum judicavit, cui Principem Serenissimum Frisonem, unicam Nassaviae domus spem & incrementum, traderet; ut, quem ille bonorum haeredem destinaverat, a Graevio virtutes & dotes, in Gulielmo conspiciendas, addisceret. Ite jam plebeji, & invidia & livore pallidi Magistelli, & has litteras, hanc humanitatis disciplinam verborum calumniis deformate, Regibus & Principibus amatam, populis salutarem artem notis maledictorum inurite. Venditate vos (neque enim invidemus,) cirratis pueris, quos Chrysippeis nodis, & ineptis sophismatis con-

ſtringitis, & quorum vim ingenii, ſi qua apparet, confuſo cavillationum & argutiarum chao opprimitis & ſuffocatis. Ea erat Graevii, & ejus diſciplinae excellentia, ut ſi quis infeliciori naſcendi ſorte depreſſus, ſe ei traderet, omnem natalium humilitatem & ſordes, nitore & elegantia litterarum detergeret: ſi quis originis antiquitate commendaretur, ad majorum gloriam ingentem ſua virtute cumulum adjiceret. Quis jam veſtrum, Auditores, non mirabitur tantae celebritatis & famae Viri poſſeſſionem tam diuturnam & perpetuam Ultrajectinis fuiſſe? Quis non aliarum Academiarum aemulationem, quis non Regum & Principum Attalicas conditiones, tali Profeſſore beatus, quotidie extimeſceret? Et certe torſit ſaepe hic metus Urbis noſtrae Proceres, cum viderent & audirent, toties ambiri & tentari Graevium; ſed vanum hunc timorem noſtro Senatui fecit elatus, & opum & honorum contemtor Graevii animus. Ad omnia ſurdus, nullo blandimento, nullis illecebris, ut patriae in morem dilectam ſibi Ultrajectum deſereret, quam ſua profectione omnem famam amiſſuram ſciebat, poterat corrumpi. Non celebrata illa & ſingularis Amſtelaedamenſium Magiſtratuum in Eruditos liberalitas, non Urbani aerarii, cujus an-

angustiae numquam praetexi possunt, & ex quo stipendium, quale nulla in his terris civitas persolvere potest Professoribus suis, largissimum promittebatur, amplitudo; non si ipse mortalis esse desineret, Viduae & desolatae familiae paratum in istius Urbis Proceribus praesidium, non summus libertatis, cujus eam Urbem arcem esse dicere consueverat, fructus, qui incolis praebetur, animum ejus labefactabant. Non Academiae Lugdunensis splendor, & prae nostra celebritas, non majoris emolumenti spes, quae ostendebatur. Non ipsa Venetae Reipublicae majestas & antiquitatis gloria, quae raro exemplo tam longe, in doctorum Virorum penes se penuria, dignum Octavio Ferrario successorem quaerebat, eum, ut fidem nostris datam solveret, adducebat. Non Regis Borussorum, qui, ut omnibus Eruditis prolixum favorem praestat, Graevium tamen singulari amore & benevolentia amplectebatur, liberalissima & saepius iterata invitatio; non Palatini Electoris, qui in instauranda antiquissima Heidelbergensi Academia ejus consilio uti, & renascentis Scholae initia ejus nomine & auspiciis consecrari optabat, sine exemplo liberalitas, a sententia sua dimovebat. Imo, quod magis miremini, non ipsa, quae A. CIƆ IƆCLXXII Urbem

bem noſtram adflixit calamitas, non imminuti poſtea ſtipendii injuria, quam exinaniti aerarii paupertas excuſabat, a conſtantiſſimo amore, & perpetua erga hanc Urbem propenſione deduxit: quam per quadraginta & duos fere annos, tanquam Sol, qui minora lumina obſcurat, unus illuſtravit; cujus nomen & famam, ante vix finitimis cognitam, ultra Europae fines, ima ad mundi uſque terminos produxit. Quam amplus hic mihi explicandae orationis campus aperiri poſſet, quam ſine ullo indignationis & offenſionis metu, Tibi, Trajectina Civitas, tam grati & Civis & Profeſſoris memoriam commendare poſſem. Sed ſupervacuam hanc orationis partem, facit communis ille dolor & miſeratio, quam nuper in repentino ejus funere omnes uno ore teſtati eſtis, facit omnium, qui umquam litteras attigiſtis, erga communem Praeceptorem veneratio, vivet per totum terrarum Orbem, donec litteris honos conſtabit, Graevianum nomen, dum huic Urbi incolae & cives ſupererunt, merita & virtus Graevii a ſeris nepotibus celebrabuntur. Utinam ipſo Graevio diutius modo nobis frui licuiſſet, & Vir non communis ſortis & ingenii, ordinem naturae aliquantum vincere potuiſſet! Quam non libenter, quam invito ad ultima

hujus

hujus Viri tempora oratio mea procedit, quam vellem, si id per vos liceret, hic dicendi finem facere, & non iterum tristissima funeris imagine confundi. Sed non Illustrium Virorum natales, & vitam modo posteris in exemplum proponendam, sed ultimum illius actum praecipue spectandum esse, recte sapientes censuerunt. Quo tamen melius noscatis, qualem Virum amiseritis, & quanta sit hujus vulneris atrocitas, antequam ad finem Graevii accedam, prius per species, insigniores ejus animi dotes enarrare conabor, quae cum tam benigna sit materia, ut vel longissimae orationi sit suffectura, multa silentio praeterire cogar, ne commentarium, non orationem conscripsisse videar.

De eruditione, quae prima quidem, & summa ejus dos fuit, sed prae reliquarum virtutum copia, ultima inter ejus laudes merito haberi potest, ideo parcius dicendum, quia omnibus nota & testata, omne praeconium respicit. Nihil in Graecarum Civitatum, nihil in Romanae Reipublicae, nihil in antiquorum Regnorum monumentis & annalibus erat, quod non perlustraverat! nihil tam in tenebris absconditum, quod non industria & labore investigaverat. Nullus fere in utraque lingua Scriptor hodie superest, quem non diligentissime legerat,

cujus non loca obſcuriora aliqua luce perfudit, cujus non ulcera medica manu feliciter ſanavit. Neque anguſtis intra unius generis Scriptores terminis diligentiam ſuam circumſcribebat. Otium & ſubſecivas horas, maxime ſacrorum voluminum lectioni impendebat, primae Eccleſiae conditorum, & Patrum ſcripta ſtudioſiſſime evolvebat: quia ex iis non fucatam ſanctitatem, nec erroribus, qui poſtea caſtiſſimam Religionem contaminarunt, obfuſcatam Pietatem petendam ſemper exiſtimabat. Longum foret enumerare, quos in utroque ſermone auctores, notis & animadverſionibus doctiſſimis illuſtratos emiſerit; nullus vacabat annus, quo non aliquem reipublicae litterarum ingenii foetum donaret: neque, quae hodie eſt Paedagogorum impudentia, millies ante dicta, & in triviis decantata recoquebat, aut novis appoſitis anſis refingebat. Non ex Lexicis & ingenti illa Dictionariorum copia, quae orbem litteratum inundant, ſine ulla induſtria, pannos conſuebat; ſed Herculeo labore veterum codicum & editionum comparatione inſtituta, pulcherrimis auctoribus inſidentes labes eluebat. Unicus Ciceroni, ſi nihil aliud egiſſet, impenſus labor, immortalem ipſi gloriam parare potuiſſet, in quo nihil deſideratur, niſi quod univerſo iſti exhauriendo vita non

ſuffe-

ſufficerit. Quamvis autem in ſingulis humanioris diſciplinae partibus ita excelluerit, ut aliis, qui ſe totos uni portioni per omnem vitam dederunt, par eſſe poſſet, nitore tamen & elegantia dicendi, omnes, quotquot a renatis litteris vixerunt, ſuperavit. Vis illa apte, proprie, pure & perſpicue dicendi, tam ſingularis in eo erat, ut ſi aureo Auguſti aevo natus fuiſſet, non aliter loqui, aut ſcribere potuiſſet. Non doctior deſiderabat dictionis majeſtatem & ornatum, non rudior obſcuritate ſermonis a legendo deterrebatur. Poterat ſine tumore & adfectato ſplendore, divinum & ſublime ſcribendi genus effingere; poterat ſine ſordibus, verborum vilitate & barbarie ad mediocritatem & jocos deſcendere; ſed utraque dictio aeque nitebat, aeque animos & aures mulcebat. Non exiſtimabat illud eſſe docte ſcribere, quod vix milleſimus inter eruditos poſſet conſequi. Primam ſtili dotem, perſpicuitatem eſſe, & diſcipulis quotidie inculcabat, & exemplo ſuo praeibat. Orationes, quas ex hoc loco ſaepiſſime habuit, quovis melle dulciores, efficacia ſententiarum, verborum veneribus, & omnibus gratiis commendatae, fluebant. Ad Principes & Reges, ut ſaepe ſolebat, ſi epiſtolas daret, documento erat, non tam horridas, ut vulgo habentur,

 eſſe

esse Latinas litteras, ut a Principum liminibus arceri debeant, sed tanto lenocinio eloquentiae, tam grato verborum honore, tam eleganti obsequii testificatione ornabat, ut frustra Gallicae urbanitatis magistri, quibus una per totam vitam ars & studium est, verbis amicos suos explere, umquam sperent se Graevium adsecuturos esse. Quid praeterea ad Eruditos & amicos, quos fama ipsi per totum Orbem conciliaverat, litterarum dederit, quae ut gemmae & thesauri in scriniis & larariis servantur: quantum molestiae & laboris; quo sibi totos saepe dies perire querebatur, iis exarandis exhauserit: quanti ipsi hoc commercium litterarium steterit, ut quintam fere stipendii partem quotannis pro vectura merces absumeret, si singulatim recensere vellem, patientia vestra abuterer. Quotidie ex Anglia, Gallia, Italia, Germania & reliquis Orbis partibus ad eum referebant de doctrinae capitibus Eruditi, quibus promte & humaniter respondebat. Sed de eruditione, quae in clarissima luce posita est, ut parcior sim, faciunt rariores, in Eruditis certe, ejus virtutes, modestia & humanitas. Non turgebat paedagogico fastu, non inflatus opinione doctrinae, reliquos prae se contemnebat. Nolebat, quamvis in litteris Principatus omnium con-

consensu ipsi deferretur, sibi ab aliis assurgi. In circulis, in conviviis, apud imperitiores, se non venditabat, sed communi & publico sermoni se accommodans, inter eruditos urbanissimus, inter urbanos eruditissimus habebatur. Saepe indignari eum vidi, cum semidoctos aliquos, inter aliud vitae genus profitentes, immo inter muliebres cathedras intempestivum de sacris musicis sermonem injicientes audiret. Graevius omnium horarum homo, seriis jocisque accommodatus, qualem Asinium Pollionem commendat nobis antiquitas; omnes poterat perferre & pati, omnium studiis obsecundare, nemini vero adversari. Si inter Doctos de litteris sermo esset, ut de tripode sententiam ferebat. Si inter Magistratus, aut qui aliquam Reipublicae partem attingunt, versaretur, tam prudenter de Civitatum & Regnorum conditione respondebat, ut videri posset omnem vitam in Magistratu egisse. Imo, ipsos milites, qui vulnera sua & praelia narrare gestiunt, & ferociores vulgo creduntur, quam ut illis cum mitibus & castis Musarum sacerdotibus commercium intercedere possit, venustate loquendi & humanitate, ita emolliebat, ut primorum ordinum ductores suavissimi Senis sermones arrectis auribus haurirent. Si incideret in homines ali-

cujus artis & scientiae peritiores, tam cupide & patienter se illis formandum & erudiendum praebebat, quam ipse alios molliter docere consueverat. Sed quod fidem superat, Auditores, si quis stolidior, de studiis, quae vix degustaverat, se praesente, sermonem injiceret, & ineptia sua risum & mordaces aliorum sales provocaret, Graevius misello huic subveniebat, &, ne in ruborem daretur, ipsam imperitiae suspicionem molliori interpretatione minuebat. Ventosos etiam litterariae scientiae jactatores, quorum hodie insignis est copia, non statim refutabat, sed, ne per hanc labem reliqua ingenii vis corrumperetur, laudibus admixtis, gravi & amica exhortatione a mala mente abducebat. Denique, tanta comitate, tam singulari mansuetudine animi excellebat, ut neminem umquam praesentem dicto quodam tetigerit, de absentibus, qui opinione virtutis vel eruditionis clari habebantur, semper reverenter & cum honore meminerit, de aliis, qui vix in aliqua existimatione erant, taceret potius, quam cum contemtu loqueretur. O inimitabilem morum suavitatem, o omnibus praeconiis & monumentis celebrandam festivitatem! Renatus esse & reviviscere in Graevio, admirandus ille Socratis genius videbatur, quem divino suo ingenio, & illu-

illuſtribus eloquentiae coloribus olim Plato tam egregie depinxit, qui omnium, qui ei ſe dedebant, animos, inexpugnabili ſuada & orationis illecebra capiebat & poſſidebat. Quid vobis jam memorem candidiſſimum illud pectus, & mentem a vultu & verbis nihil diſſentientem. Procul a patriciis artibus, non ferre poterat, qui per omnem vitam hiſtrioniam agunt, qui ſemper ſub blanditiarum larva animum inſidioſum tegunt; peſſimam illam eſſe faciem, quae interiores animi motus diſſimularet, praedicabat. Non fucoſa & fallaci amicitia, ſed conſenſu & ſocietate voluntatis, non erudito ſimulationis artificio, ſed apertiſſima & ingenua ſimplicitate, omnium animos expugnabat. Morum antiquitate alliciebat alienas, retinebat partas, placabat dubias, mitigabat praeter meritum in ſe excitatas hominum voluntates. Diſſidentibus communibus amicis, non in partes tranſibat, ſed omnem operam, ut in concordiam & gratiam redirent, adhibebat: inter ipſos Collegas, & alios Eruditos, qui vel de rebus ſacris, vel de humanis diſciplinis, ut fieri ſolet, diverſa ſaepe ſentiunt, ſemper medius, ab utraque parte propter moderationis & concordiae ſtudium amabatur. Potentioribus familiariſſimus, nulli factioni, quae ſaepe contrariis erga Reipublicae

publicae adminiſtrationem ſtudiis eos dividere ſolet, ſe ita addicebat, ut non omnibus aeque amice uteretur, Non explorabat unius conſilia & machinationes, ut alteri enunciaret, ſed ſe praeſente dicta vel facta tam fideliter ſilebat, ut numquam curioſus aliquid potuerit expiſcari. Imo, quod miraculo ſimile videtur, tanta ejus erat prudentiae & fidei opinio, ut utriuſque partis homines, ejus ope & conſilio uterentur. Hinc tanta & nulla ambitione parata Graevii potentia, ut quidvis apud Magiſtratus poſſet. Sed pudor & tenerrima ejus frons obſtabat, ut nihil ſibi, nihil familiae ſuae, quod tamen ipſi facillimum fuiſſet, emendicaret; ſed favore & gratia Procerum uteretur, ut aliorum neceſſitatibus ſubveniret, ut miſeris & peregrinis patrocinium ſuum commodaret. Frequens ad limina Potentiorum erat, ut Academiae ſplendor & decus amplificaretur, ut commendaret viros eruditione ſingulari praeſtantes, qui hanc cathedram ex dignitate ſtudiorum ornarent. Ut Principum & Nobilium filii, qui amoenitate hujus Urbis, & incolarum humanitate adducti, huc conceſſerant, Magiſtratuum cura poſſent retineri; ut ſuppeterent ſemper campi doctores, ut arma tractandi, ſaltandi, equitandi magiſtri, qui exercitationibus liberalibus juventutis robur expolient,

lirent, quotidie ſupplicabat. Non melius aerario publico rationes conſtare docebat, quam ſi liberali ſtipendio conducerentur artifices, qui iis ſtudiis, quae ſcire aequum eſt liberum & generoſum adoleſcentem, famam ſunt alibi conſecuti. Officinam eſſe, ajebat, Academiam, quae nullos emtores allicit, niſi omnis generis mercibus & copia ſit inſtructa. Ex lucro & compendio, quod ex nobiliorum juvenum ſumtu cives faciunt, nummos ex eorum arcis ad aerarium, ut fluminum aquae in Oceanum ſolent, redire oſtendebat. Majorem certe publicorum vectigalium, quam privati quaeſtus ipſi curam fuiſſe, nemo veſtrum, qui modo fando de eo audivit, diffitebitur. Quo enim libentius hic agerent ignoti & exteri, patebat unicuique, ut ejus frons & animus, ita domus & menſa. Hoſpitio dulciſſimo peregrinos; conviviis, non quidem nepotinis & damnoſis, ſed tamen apparatis, notos & familiares accipiebat, quae feſtiviſſimis ſermonibus, ſed Socratica gravitate temperatis, condiebat. Quot non fractas diei partes, honeſti temporis fures ipſi ſubduxerunt, quot non veſperas inter dulciſſimas & eruditas ſimul fabulas, inter ſobria pocula, & inter divinae iſtius herbae, quam ſingulari Dei munere majoribus noſtris America oſtendit, Tabaci,

quovis ture & myrrha gratiores fumos, ſe condidiſſe apud ſuaviſſimum Senem, grate ejus amici recordantur? Sed audire mihi jam videor quoſdam tetricos & rugoſae frontis Catones, qui hoc nomine minime laudandum Graevium contendent, qui omnes, qui ſapientiam profitentur, a dulcedine convictuum & ſocietatum excluſos eſſe volent. Jam murmurare ſentio ſe punientes illos lucifugas, qui ſemper genium ſuum iratum habent, & qui Regis Perſarum faſtigium aequaturos ſe credunt, ſi raro ſe conſpiciendos praebent, ſed domi ſemper ut claudi ſutores ſedent. Digni, mehercule, cum odio iſto homines, qui in ſolas inſulas deportentur, vel ab inſanis iſtis ſolitariis, qui in vaſtiſſimis ſilvis inter feras, quam in celebribus Urbibus inter homines verſari malunt, in contubernium adſciſcantur. Hominem ſe homini, amicum amico, convivam familiaribus, congerronem dulciſſimum ſe urbanis praebebat Graevius. Nihil magis ad deponendum ſtudiorum taedium, nihil magis ad domandam illam, quae Eruditos merito apud alios in odium adducit, auſteritatem & ſuperbiam: nihil ad vires lucubrationibus & labore collapſas reficiendas, magis conducere credebat, quam liberaliter aliquando frontem diffundere, neque modici Bacchi munera contemnere. Neque tamen, ut multis alienae vitae reprehenſoribus mos eſt,

qui

qui ita inter amicos aperte & ſine ſimulatione vivebat, ſolus domi ſibi delicias faciebat. Privata vita, quae optime alicujus mores profert, erat ſobrietatis & mediocritatis tam admirandae, ut vel ſexcentis Curiis & Fabriciis ruborem potuiſſet incutere. Cibum ſemel de die modo, ita a puero adſuetus, capiebat, & niſi gravior quidam cibus, nec facilis ad concoquendum ſtomacho infirmitatem minaretur, prandebat ſine vino, cujus ſuavitas numquam tanta fuit viſa Graevio, ut ſolus illud biberet; ſed inter amicos, ne continentiam nimiam affectando ineptus videretur, non faſtidioſe recuſabat. Non minus alacris a menſa ad muſaeum redire, quam mane a lecto, ſomno recreatus, ſolebat. Sed facile Virum, qui, ut amaretur ab omnibus, omnes amabat, omnium benevolentia dignum judicabitis, ſi, qua ratione domi cum ſuis vixerit, noveritis.. Veriſſime enim Chaeronenſis Philoſophus eos omnium amicitia indignos pronunciavit, qui neque cum uxore, neque cum liberis, neque cum familia concorditer aevum agere poſſunt. Diſciplina, qua domeſticos continebat, non erat horrida, ſed humanitatis & comitatis magiſtra. Maritus erga Uxorem, cujus amor & conſuetudo ipſum perpetuo vinculo tenebat, & de qua nihil doluit umquam, niſi

mortem, optimus & benignissimus. Liberos, Micioni Terentiano, quam truculento & agresti Demeae similior, liberalitate & pudore potius, quam metu retinebat; qui vicissim sponte & non coacti officium & obsequium ipsi praestabant, ita ut ejus domus concordiae & mutuae pietatis sacrarium & templum merito haberetur. Omnium autem virtutum fundamentum, in Deum pietatem & venerationem summi Numinis, non modo recte de rebus divinis sentiendo, sed probitate, innocentissima vita, continentia, & integritate morum exprimebat. Non contentus publicas conciones & ceremonias obire, sacro codici, & scriptoribus, qui res Christianas litteris consignarunt, diligentissime evolvendis, & precibus ad Deum fundendis, Christiani consummati numeros implebat.

Utinam, Auditores, diutius mihi vox, & vires, & vobis patientia sufficeret, si longius proveherer, & omnia, quae de incomparabili hoc Viro dici possent, enumerarem. Sed praetermittere plurima, quae non admirationem modo, sed stuporem mererentur, temporis ratio jubet: & ipsa virtutum turba, quae graviorem jacturae recordationem facit, me ab ulteriori enumeratione revocat. Nihil jam nobis ex tanto Viro, nisi laudabile, & ad imitandum

sem-

ſemper propoſitum exemplum ſupereſt. Praeter nomen & famam, quae ipſa ſaecula tranſibunt, omnia cum ejus corpore exſtincta & everſa jacent. Recrudeſcit dolor & acerbitas, ubi Graevium, qui de fortuna, de tempore, imo de ipſa morte triumphavit, morte proſtratum video. Uſus fuerat per omnem vitam, quae certiſſimum ſobrie & caſte actae vitae eſt argumentum, valetudine ſine exemplo proſperrima; numquam infirmitate corporis, numquam capitis aut aliorum membrorum doloribus excruciatus fuerat, numquam febri aut graviori morbo decubuerat. Stomachi imbecillitate, qua omnes fere litterarum cupidi infeſtantur, numquam laboravit. Semel modo ante aliquot annos calculi, ſedentariorum hominum tyranni, vim, ſed brevem ſenſerat. Non videbatur, in robuſtiſſimum & longa continentia firmatum corpus aliquid juris coeli intemperies habere: non videbatur vis illa nervorum, niſi ſolo ſenectutis vitio, reſolvi poſſe: imo, ſi laboribus continuis & pertinaci lucubrandi conſuetudini temperare potuiſſet, ultra communem hominibus poſitam metam dies producturus videbatur. Sed dicta ab Imperatore ſummo dies, qua a ſtatione ad placidam quietem tranſiret, appropinquabat; quae, ne imprudentem opprimeret, praevia ad-

monitione deficientem Senem , Paterna Dei benignitas ad ultimum casum praeparabat. Duobus fere ante obitum mensibus subita capitis vertigine , quae a Medicorum filiis majoris mali praenuncia censetur , corripiebatur ; quae & ingressum firmiorem labefactabat , & oculis , & cerebro nebulas aliquando & caliginem offundebat. Accedebat , tanquam cumulus , carissimae uxoris , cum qua tot annos conjunctissime vixerat , post longissimi morbi moras , tristissimum funus. Ex praecepto medicorum studiis & laboribus , quantum poterat , abstinebat , & amici omnem dabant operam , ut suavitate colloquiorum animum ejus exhilararent. Die XI Januarii , cum somno , qui ab aliquo tempore se illi non satis praebuerat , largiori recreatus , surrexisset , & matutinas aliquot horas in instituendis Serenissimo Principe Nassaviae Frisone , & Illustrissimis Comitibus Isenburgicis , (quae ejus erat in obeundo munere diligentia) sine molestia collocasset , ad meridiem , ut cum communibus aliquot amicis apud me pranderet , domo egreditur. In via , aedes Cl. Pontani , Collegae honoratissimi , praeteriens , ab ejus Uxore , quae forte in vestibulo versabatur , ut intraret humanissime invitatur. Accurrens , ut gratissimum sibi amicum , cum quo XXIV annis sanctis-

ctisſime amicitiam coluerat, ſalutaret Collega, ſolito majorem maxillae ſiniſterioris tumorem, & ſonum vocis perturbatiorem animadvertit. Cui interroganti, ſatiſne ſalvus? nihil ſe incommodi ſentire, reſpondit. Sed in proximum atrio cubiculum deductus, vix limen liberaverat, quin vertigines ſibi redire dicens, in primum, quod ad manum erat, ſedile collaberetur. Conturbata ad inopinum caſum Cl. Pontani familia, medici arceſſuntur; filiae, ut Parenti laboranti adſiſtant, vocantur. Interim dum mens adhuc, & vox conſtabat, de Divina voluntate, & fragilitatis humanae periculo eum admonere coepit amicus, cui ſe praeparatum ad omnia pectus habere, & in ſola Dei benignitate & clementia, Chriſti Servatoris noſtri meritis, & apud Patrem deprecatione peccatorum veniam, & ſalutis aeternae fiduciam collocare profitetur. Sed dum plura efferre conaretur, inter loquendum omni linguae uſu & corporis ſenſibus deſtituitur. Adhibentur a medicis, quae conducere videbantur, remedia, ſanguinis detractio, quae in Apoplexia vehementiori unica medela eſt, & vel ſanat, vel jugulat, inſtituitur, & alia curationum genera deſperato morbo corrigendo tentantur. Sed cum neque membris motus, neque menti ſua facultas rediret, & laberetur in

gra-

gravem lethargum, omni ſpe ſalutis praeciſa, circa quintam fere veſpertinam horam exſtinguitur. Quae fuerit totius Urbis ad rumorem tam acerbae & repentinae mortis conſternatio, quis amicorum circumſtantium ſtupor, nec verbis exprimi, nec cogitatione perpendi poteſt. Sed praecipue durisſimo etiam & a ſenſu humanitatis alienisſimo lacrymas excutere potuiſſet triſtisſima Filiarum facies, quibus ne valedicere quidem morienti Patri, aut ejus mandata excipere licuit; quae pro Parente, integro, ut rebantur, corpore, quem ab oſculis & amplexibus dimiſerant, frigidum cadaver domum reportant. Quis non ad cogitationem tanti caſus & luctus obrigeſcit? Quis non orbatas unico ſuo in hac urbe praeſidio puellas miſeretur, quae ab Affine carisſimo, qui illis Patris loco eſſe poſſet & vellet: ab unico Patruo, amplisſimae dignitatis & ſplendoris in Lipſienſi Republica Viro: a conſanguineis & cognatis longo terrarum intervallo disjunctae: unico ſuo Fratre, qui in decus Paternum & eruditionis famam creſcens, immaturo funere illis raptus jam olim eſt, deſtitutae gravisſimam jacturam, quam tam funeſta mors illis intulit, deplorant. Unica deſolatae familiae ſpes in veſtra, Patres Patriae & Academiae, benevolentia & favore ſupereſt. Si Graevius

vius quid bene de veſtro Athenaeo, ſi quid de veſtra Urbe & incolis, ſi quid de veſtris liberis, imo ſi quid de vobis ſingulis meruerit, ne in ſqualore adflictiſſimam familiam jacere ſinatis. Hoc pro tanti Viri haeredibus, omnes, qui hoc Magiſtro uſi fuerunt; omnes, qui ſtudiis aliquem honorem habent, eblandiuntur. Procul erit ab extraordinariae benevolentiae ſignificatione invidia & livor; imo vero accendi ſe & animari ad Academiae veſtrae decus propagandum, ſentient, quotquot erudiendae juventuti praeficiuntur. Ipſae languentes hoc tempore & jacentes Muſae hoc veſtro favore ſe recreatas & erectas fatebuntur, ubi praeclariſſimo Sacerdoti ſuo, & manibus ejus, aeternam a vobis, & pro ſuo in vos ſtudio debitam gratiam haberi & referri viderint. Celebrabitur laudabilis illa erga litteras voluntas per univerſum Orbem, non ab Eruditis modo, qui ſuperſtitem coluerunt, & mortui memoriam venerantur, ſed a Principibus & Regibus, qui, ſi vivo Graevio frui potuiſſent, hanc ſibi famae parandae materiam datam optaſſent. Sed deſino, ne non tam meritis ſuis Graevius, quam mea deprecatione id ego obtinuiſſe viderer: & ne, ſi pluribus hoc agam, de veſtra propenſione, & erga bene de vobis meritos benignitate, me dubitare

crederetis. Haec ipſa pro adflicta domo ambitio in vobis, Auditores, triſtiſſimi funeris magnitudinem renovet, &, quae ſit Filiarum Patre ſuaviſſimo privatarum, futura conditio, repraeſentet. Perpendite, quaeſo, quam irreparabile familiae damnum ſit inlatum, quam vos omnes, quos aliquo officio Graevius proſecutus eſt, deceat ejus filias adjuvare, & orbitatis gravitatem amicitiae continuatione levare. Sed ſi forte aliquem veſtrum duriorem non tangat Graevianae domus calamitas, quem non Urbis & noſtrae Academiae conditio commovebit. Flete, futurae ſolitudinis imagine commoti, quotquot Graevium florentem immenſa illa diſcipulorum copia, & per eum Academiae feliciſſimum ſtatum vidiſtis. Moerete nullo modo reparabilem jacturam, quae quotidie major apparebit, & creſcentem in dies doloris ſenſum numquam exareſcentibus lacrymis ſignificate. Denique, quod unum mortuo praeſtari poteſt, Celeberrimi Viri manes & memoriam ſemper debitis pietatis officiis colite & veneramini; & mecum hanc funebrem laudationem, quae pro more longior excrevit, ſed pro dignitate Viri jejuna & deſtricta apparebit, miſerabili hoc & lacrymoſo leſſo concludite.

Grae-

Graevius ergo fuit! celerique ferociter ictu
Stamina fatales desecuere Deae.
Membra stupent subito resolutis languida nervis,
Oraque mortifero sidere tacta silent.
Ora silent, Pylioque Viri quae melle fluebat,
Icta velut rapido fulmine, lingua riget.
O funesta dies, tenebrisque infaustior atris,
Aeternum fastis nigra notanda dies.
Cum tua moesta redit (semperque redibit) imago,
Nunc quoque perpetuis fletibus ora madent.
Cernere convivam, dextraeque innectere dextram
Sperabat vanis mens mea lusa modis.
Jam veniet cupidis, dicebam, magnus amicis
Graevius, & nobis fercula docta feret.
Jam suavi sermone diem producet, & inter
Sobria condetur vespera vina jocis.
Dum loquor, atque moras jam non fero longius illas,
Turbantur subito gaudia nostra malo.
Desine jucundum, confusus nuncius inquit,
Desine festivum velle manere Senem.
Strata repentino torpet mens sanguinis ictu;
Concidit, ad vestram dum parat ire domum.
Compita confuso resonant ululata tumultu,
Murmura funerei carminis instar habent.
Trajectum gemitu impletur, turbataque se non
Invenit, & luctum non capit aegra suum.
Exit amicorum, strepitu commota, penates
Turba, nec admisso plangere teste pudet.

Invidiamque facit coelo, fatoque rapaci,
Vixque putat curam Numinis esse bonos.
Obrigui, gelidumque stetit sine sanguine pectus,
Nec lacrymas oculi, verba nec ora dabant.
Filius haud aliter, necopino funere Patris,
Cujus in amplexus jam cupit ire, stupet.
Deficit ad famam sic conjugis uxor ademti,
Quem putat ad socium jam properare torum.
Sicut eram, egredior tectis, similisque furenti
Carpo viam, ut Bromio concita Baccha Deo.
Sed frustra propero: moriturо membra rigebant,
Lingua dabat nullas mentis, ut ante, notas.
Pallebant graciles, detracto sanguine, venae;
Nullus erat, vita jam fugiente, color.
Lumina, perpetuis posthac damnata tenebris,
Praevia condebat mortis opaca quies.
Hei mihi, quae facies, quis circumstantibus horror!
Quid consternato tum mihi mentis erat?
Sedula praescriptas non dextera miscuit herbas,
Praebuit aut succos officiosa manus:
Aegra salutifero lenimine membra fovere,
Nec potui ad tristem pervigilare torum.
Ultima non licuit cari mandata Magistri
Excipere, & madidis verba suprema genis.
Non oculos licuit vicina morte madentes
Claudere, non fida fingere membra manu.
Oscula non gelidis repetita infigere labris,
Non fugientem animam suscipere ore pio.

Non

Non licuit, gemitu medias rumpente querelas,
Dicere; in aeternum, Gloria nostra, vale.
Si mea cessavit pietas, ignoscite manes,
Aspera vis fati, non mea culpa, fuit.
Ne tamen officium tua nunc desideret umbra;
Manibus inferias, quas licet, ecce fero.
Nec tumulum nexis mihi mens ornare corollis,
Thurea nec tepido mittere dona rogo.
Non ego relliquias vino fragrante, sed, udis
Qui cadit ex oculis, imbre lavare volo.
Carmina cum lacrymis do veri signa doloris,
Carmina non artis, sed pietatis opus.
Testor honoratam, cineres quae continet, urnam,
Ossaque, de busto quae super una tuo.
Numina, confectae quae mentis conscia, testor;
Funere non alio me doluisse magis.
Non mihi cum primis Pater eriperetur in annis,
Non tegeret Fratris cum lapis ossa mei.
Omnis enim periit mea, te pereunte, voluptas,
Condita sunt tumido gaudia nostra tuo.
Et studia & Musae, quae, te vivente, placebant,
Incipiunt vestra morte placere minus.
Auspicio, quod dulce dabas, ductuque secundo,
Ibat in Aonium nostra Camaena nemus.
Nunc duce destituor, certum nunc occidit astrum,
Per freta quod fidum caeca regebat iter.
Jactor, ut excusso quae tempestate magistro,
Jactatur dubiis naufraga puppis aquis.

 O Pa-

O Pater! o nostrae decus & tutela juventae!
Unica spes studiis praesidiumque meis.
Siccine Discipulum, sic carum linquis alumnum?
Mene fugis, vestrum, magne Magister, opus?
Sed quid ego haec, proprio turbatus tristia damno
Verba cano, querulis associata modis?
Publica communem moveat jactura dolorem,
Qua patet in lacrymas, sic decet, Orbis eat.
Confluat ex terris huc omnibus agmen amicum,
Ut faciat tanto tristia justa Viro.
Galle, precor, posita rabie paulisper & ira,
Exiguo Batavis tempore mitis ades.
Flebimus alternis, lacrymas miscebimus una,
Solaque de luctus pugna futura modo.
Sit licet ille ferox, veniet tibi junctus, & arma
Ponet, ut exequias ducat inermis, Iber.
Squallidus Ausoniae flebit telluris alumnus,
Tuscia Musarum flebit honora domus.
Inclyta septena suspiria mittet ab arce
Roma, per Alpini frigora longa jugi.
Fundet in Oceanum, nostris advolvat ut oris,
Turbatam Tamesis fletibus aeger aquam.
Flumina Parrhasiâ, glacie concreta, sub Arcto
Nunc primum tepido saucia rore fluent.
Ipse pruinoso Boreas plorabit ab axe,
Per Scythicas curret nix liquefacta genas.
Una tamen vincet cunctos Germania planctus,
Moestitiam ingenti fassa stupore suam.

Nec

Nec sua damna queri, dum summum perdit honorem,
Nec poterit, nimio fracta dolore, loqui.
Vos quoque, ne pudeat mortales, fundite fletus
Ad tumulum sancti, Diique Deaeque, Senis.
Atria Castalidum, sacrataque templa Camaenis,
Quaeque praees doctis, docta Minerva, viris.
Quique novem ducis, Latoïë Phoebe, sorores,
Et Venus, & Charitum turba venusta trium,
Tollite concordes ad Graevî funera questus,
Moestaque funesto dicite verba die.
Nec modus ingenti. nec sit lex ulla dolori,
Nec minuat fletus temporis ulla mora.
Saepe quidem sacris vates abstraxit ab aris
Invida Pierio mors & iniqua choro.
Saepe tamen lacrymis, quas vis inopina movebat,
Successor posuit, doctus & ipse, modum.
Nunc quis, Phoebe, tui pandet sacraria templi?
Quis tua sacra pari relligione colet?
Phoebe tot amissos quis jam tibi reddet honores?
Flebile, qui damnum nunc reparabit, ubi est?
Una dies Graevî sine sanguine corpus, & artes
Contumulat, fato quae cecidere pari.
Quid tibi nunc animi, quae spes super ulla, peremto,
Quae tibi, Trajectum, gloria sola, Viro?
Cujus ad adventum schola se tua credidit ortam,
Jamque dolet tristes mortis obire vices.
Nec tibi mendaces haec dicere, crede, Poëtas,
Omnibus hunc sensum Gentibus esse, puta.

Fama

Fama per extremas tua, Graevî munere, gentes
Sparsa fuit, muris ante retenta tuis.
Orbe quod Hesperio, quod sit tibi nomen Eoo,
Quod tuus implevit rumor utrumque polum,
Graevius una tui laus non moritura Lycei,
Hoc decus, hoc ingens nomen habere dedit.
Advena quod vestram multus properabat in urbem,
Causa fuit longae Graevius una viae.
Quod tua Principibus fervebant atria celsis,
(Non levis hinc vestrae fama parata scholae)
Quod Regum soboles, quod nata parentibus altis
Progenies venit tam numerosa tibi.
Maxima civilis prudentia praebuit artis,
Et decus Artificis nobilitasque dedit.
Flecteret ut quondam Regni sapienter habenas,
Disceret & Princeps Regia jura tener;
Unica Nectareae monstrabat gratia linguae,
Plenaque praeceptis pectora docta Senis.
Praeteriens quoties jam moenia vestra viator,
Non libet hac, dicet, nectere in urbe moras.
Non ego Daedaleis exstructa palatia dextris,
Nec stupeo turres, urbs modo clara, tuas.
Laeta suburbani non me viridaria ruris,
Non nemus, aut liquidae gratia tangit aquae.
Incola non comis, non purior aetheris aura,
Virgo nec incoeptum pulcra moratur iter.
Dos tua, Trajectum, qua gentibus ante placebas;
Graevius, heu! mortis saeva rapina, perît.

Quem-

Quemque peregrinis unum monstrare solebas,
Occidit, heu fati sors miseranda tui!
Una viatori restabit forte videndi
Caussa tui, sed & haec caussa doloris erit,
Ut fleat ad cineres communis & ossa Magistri,
Et legat: HIC SITUS EST GRAEVIUS, ORBIS AMOR.
Sed pudor! Obscura requiescit corpus arena,
Justaque nec pietas scit sua solvat ubi.
Erige, Trajectum, monumentum grata perenne,
Bustaque fac titulo conspicienda brevi.
Nam licet exiguo signetur carmine marmor,
Et referat Graevî nomina nuda lapis;
Saxa tamen vincet Mausoli, Aegyptia vincet
Pondera, & Assyrii nobile Regis opus.
Nam plus Rege tegit. Regum monumenta peribunt;
Graevius, hac mundi mole cadente, cadet.

DIXI.

AMICORUM CARMINA

IN

Obitum Viri Summi & Incomparabilis

JOANNIS GEORGII GRAEVII.

Siccine Pontanum linquis, chariſſime Grævi?
  Æternumque mihi nec revocandus abis?
Non ego ſic luxi mortes utriuſque parentis,
  Protinus infelix ut tua fata pater.
Eſt aliquid, cui ſemper eras tam corde propinquus,
  Morte quod & media proximus eſſe velis:
Quod lecto, tectique mei requieveris umbra,
  Non titubanſque foris prætereundo cadis:
Poſtremumque vale tibi dicere contigit, & quod
  Illa tuos oculos clauſerit, illa manus.
Pœna tamen multo gravior mercede dolentem
  Conficit, & memorem non ſinit eſſe ſui.
O triſtis rerum facies, o triſtis imago!
  Tetrica quæ mentem nocte dieque ſubis;
Aſt ego quid proprio correptus vulnere clamo?
  Non aliena fatis, ſed mea damna gemo.
Ille Daventriacæ quondam laus ſumma cathedræ,
  Et Duisburgenſis gloria prima ſcholæ,
Ille etiam noſtri decus immortale Lycei,
  Lux vitæ, ſplendor, fama, columna, ſalus,
Doctorum pars prima chori, pars Belgica Tellus
  Ingens illa t[illegible], Grævius ille jacet.

Amſtela quem votis ſibi conciliare nequivit,
 Qui repulitque tuas æmula Leida preces.
Quem petiit natale ſolum Germania gratis,
 Quo nulla potuit conditione frui.
Doctrinæ toto Latio celeberrima ſedes
 Flectere non potuit quem Patavinus ager.
Heu moritur, nunquam victuris ſecula chartis
 Qui poterat ſera poſteritate mori.
Plangite Germani populares, plangite Belgæ,
 Tantum cum Celtis Itale plange virum.
Et quocunque loco ſupereſt reverentia Muſis,
 Cumque juvat Grajis verba Latina loqui.
Principibus juncti terrarum lumina Reges
 Vos etiam lacrymis condecorate rogum.
Hoc meruit, veſtrum facilis facundia linguæ
 Qua docuit toties aſſeruitque decus.
Artibus, a docto vobis pendentibus ore,
 Hoc meruit, dum vos imbuit ante Senex.
Sed Tu præ reliquis, o præſtantiſſime Regum,
 Marte potens multum, nec minus arte potens,
Qui ſceptro Charites ſocias invicte Boruſſo,
 Triſtis ad exequias, Rex FREDERICE, veni.
Tuque etiam nuper Britonum tutela tuorum
 Annue de celſo, Rex GUILIELME, polo.
Terrigenas ſuperos ſi vos lugere deceret,
 Et meritis luctum poſceret ille Tuum.
At qui Rhene celer noſtris illaberis undis,
 Trajecti lacrymis non ſatis eſſe potes.
Ingenio partes poterit quis ſumme virorum
 Eloquioque tuas æquiparare vices?
Quis tot principibus peregrinis præbeat uſum
 Impleat oraclis hoſpitiumque tuum?
Quis niveos mores referat? quis pectus honeſto
 Incoctum, ſapidos & ſine dente ſales?

Magne Deus lapſas iterum res erige noſtras,
Te ſtamus miſeri Te cadimuſque, fave.
Te duce tam felix Academia crevit in altum,
Intercede malis, ne labefacta cadat.
Parce viris, quorum fulcit doctrina ruentem,
Deque meis annis adde benignus eis.

HENRICUS PONTANUS.

IN EUNDEM.

GRÆVIUS ex patriis Batavas demiſſus in auras
Palladii hic ſidus grande decuſque, FUIT!
GRÆVIUS Heſperiis fama, qui notus Eois,
Principibus potuit perplacuiſſe Viris.
GRÆVIUS excelſa Regum celeberrimus aula,
Sidera qui feriit vertice ſumma poli;
Tullius ut Latio, *Neſtor* Grajo ore, Minervæ
Publicus Interpres & quaſi Scriba, FUIT.
Venerat arcanos Rerum Polyhiſtor in ortus,
Mente tenens memori ſæcula quicquid habent.
Antiqua *Aſcræi* vitiataque carmina *Vatis*
Reddidit auctori reſtituitque ſibi.
Et, *Juſtine*, novos, quos non, *Tranquille*, nitores,
Ac quoque *Flore* tuis contulit ille libris?
Tunc ingens *Ciceronis* opus, quod ab ore *Minervæ*
Fluxit ut Hyblæum mel, fluviusve favi;
Illuſtri ingenio luſtravit, *Tullius* ipſe
Diceret expoſitum mente manuque ſua.
Et Tibi *Roma* dedit *Theſaurum* ubi picta videris,
Priſca velut facies orbis in urbe foret.
Nobile TRAJECTUM vidiſti hoc nobile nuper
Lumen Athenæi deliciaſque Tui.
At nunc ille jacet! Clauduntur lumina, friget
Dextera & Heu! Tumulo Lingua diſerta ſilet.

Rhenus,

Rhenus, ut infausto prospexerat omine fatum,
  Condidit attonitum territus amne caput.
Intumuêre undæ Gelris Nobisque minaces;
  GRÆVIUS & tandem GRÆVIUS occubuit.
Utque videt luctus Musarum & damna Lycæi,
  Ingemit & lacrymas addidit ille suas.
Uberibusque oculis latè pia flumina misit,
  Agger ut effusas vix ferat altus aquas.
Et longe superasset Agros, nisi diceret, atqui
  Præstabit solitos ponere lege modos.
Sat mea TRAJECTUM, satis Heu! mea passa Minerva est.
  Solari hanc potius me juvat atque decet.
Protinus in præceps rapidoque uti pulsus ab Euro
  Fertur in Oceanum; & moribus ante suis.
Intereà Tristes Musæ, geminæque Sorores,
  Et Sophia & Charites & Themis alma dolent.
Pallas & ipsa tacet, veluti viduata Marito,
  Perque sinum calidæ defluit imber aquæ.
At tandem exorsæ pariter miserabile carmen,
  Singultu medios interimente sonos.
Plangite dilectæ, solamina dicite Nymphæ,
  Et pia vulneribus Balsama vestra date.
Vos, TRAJECTINI, meritas persolvite laudes,
  Atque animo memori reddite justa Viro.
Sed sic fata Dei voluêre! Inopina senectus,
  Haud agitata malis, nec properata Dies.
Intellecta fuit dum membra effœta tremiscunt,
  Et gelidus toto corpore sanguis hebet.
Ergò nec incautum Lethalia spicula lædunt:
  Pallida mors dederat prævia signa sui.
Ah! utinam hæcce domos pede justo invadat inertes!
  Illa sed & doctas pulsat iniqua fores.
At potuit saltem priscis longævior esse
  Ducta per innumeros vita perennis avos.

Nunc tantum terris vel ſæcula longa merentes
Proh dolor! oſtendunt, nec ſupereſſe ſinunt.
Forſitan aſt juvit miſerandæ ſtamina vitæ
Rumpere & egregios tollere ad aſtra Viros.
Ecce gemunt! quem das finem Rex magne, laborum?
Et citò pro votis redditur alma quies.
Ergo cum ſubeunt veluti atria ſumma Minervæ,
Clamat, ſiſte gradum! longius ire nefas.
Clauditur idcircò cœlum, & velut Oceano nox,
Mors ſubitò doctis mentibus atra ruit.
Inde reconduntur Tumulis ſtudia omnia & ultra
Conantes animos ceu ſopor altus habet.
Fallor: an hic potius revocantur ad æthera ſummum,
Ut quod Terra negat, det ſuper aſtra polus?
Tu GRÆVI exemplum es. Memori hæc, Collega, laborum
Mente cano, promptus fata ſuprema ſequi.
Vive, vale æternum! Te mundi oblivio cœpit,
At viget inter nos, nomen honoſque tuus.

M. LEYDECKERI.

IN EUNDEM OBITUM.

Ferali clangente tubâ per Regna per Urbes,
Horrida quàm funus flebile, Fama, canis!
Grande Togatorum Lumen, jam lumine caſſum,
Ferrea durities ipſaque ſaxa fleant.
Attonitum pullâ nigreſcat veſte *Lyceum*,
Tuque tuum vulnus, *Suada* dolenda, dole,
Grævius occubuit, quo ſoſpite ſalva vigebas;
Grævius, Heu! docti concidit Orbis honos.
Ponimus hoc contra præluſtria Nomina Nomen,
Aurea ſublimi fronte quod aſtra ferit.
Unà illo moriente mori jam pallida *Pallas*
Incipit, &, *Grævi, mene relinquis*? ait.

Suſpirat

Suſpirat lentâque infelix tabe laborat,
  Et lacrymis querulæ triſtibus ora natant.
Viva, palàm fando, qui Bibliotheca docebat,
  Nunc muta in terris Bibliotheca docet.
Quicquid habent lapides antiqui habitabat in illo
  Pectore, quod ſecum marmora tota tulit.
Illius in chartis videas Capitolia, lauros,
  Roſtra, Joves, Aquilas, Amphitheatra, Duces,
Arma, Togas, Equites, plebem, convivia, ludos,
  Exequias, faſces, pilea, templa, lares.
E calamo mel melle fluit præſtantius omni,
  Splendor ineſt verbis, copia rebus ineſt.
Tranſvolat *Alpinos* Defuncti gloria montes,
  Littoraque & fluvios Oceanique ſinus.
Triga ſibi *Charitum* quem finxerat ipſa Sororum;
  Hunc etiam Patriæ finxerat illa meæ;
*Trajectum*que vetus potuit *nova Roma* vocari,
  Dum *Cicero* veteri vixit in Urbe *novus*.
Sæpe animos ſine voce movet, quæ litera doctè
  Scribitur, & plus quàm lingua ſonora valet;
Terrarum quicunque Diis vis ſcribere, ſcribe
  Non aliâ quàm qua *Grævius* arte ſolet.
Venit, & ut venit funeſti temporis hora,
  Fax tam mira brevi veſpere funus erat.
Declinare poteſt mortalis nemo *ſepulcrum*,
  Declinare licet mille *Latina* ſciat;
Nec potuit nigram vitaſſe *Vir inclytus* urnam,
  Cui *Latium* toties nectar in ore fuit.
Quem *Padus*, & fruſtra quem noſtro avellere *Rheno*
  Amſtela tentavit, mors rapit atra ſibi.
Parte tamen meliore ſui non vivere ceſſat;
  Altera pars putri clauſa reſurget humo.
Quid ſumus? Heu! ſortis quam gens ignara futuræ
  Labimur, & ſanguis frigida membra fugit!

Robore

Robore qui firmo longis incesserat annis,
Ilicet infirmo robore lapsus obit,
Exieratque domo rediturus triste cadaver,
Ah! nimium lethi nescius ipse sui.
Nunc ubi deliciis tot Capsula plena, tot ipsis
Nunc ubi Principibus grata loquela viris?
Quàm celeres abiêre, ratis velut acta per undas,
Aut rosa quæ duro sub pede pressa jacet!
Quis *Cicero* nunc noster erit? quis denique totum
Barbariæ pellet voce styloque Chaos?
Fortia quis perget GULIELMI dicere facta?
Grande quis inceptum finiet auctor opus?
Quis rutilum discet sic aurum, & munera *Regum Quatuor* ingenii vi meruisse sui?
Fallimur? an nunquam poteris, *Germania Mater*,
Tam clarum eloquii progenuisse Patrem?
Tu lumen, *Burmanne*, novum succede jacenti,
Qui *Pharos* & studiis lux fuit alta tuis.
Quot nitidos versus, totidem monumenta sepulto
Condis, & Orator flectere saxa potes.
Finge tuum e tumulo clamantem hæc verba *Magistrum*;
I, Burmanne; vigil confice laudis iter:
Cimmeriis priscos ex umbris erue nummos;
Da veterum titulos literulasque legi.
Doctrinæ illustres radios diffunde per Orbem;
Sic mea putrescent mollius ossa; Vale.

L. vande POLL.

IN EUNDEM OBITUM.

Grævius excessit. Musæ, lugete, Latinæ,
Jacturam plora, Græcia mœsta, tuam.
Tu luge in primis, ô Trajectina Minerva:
Trajectini obiit gloria Palladii.

Lugeat

Lugeat invicti quoque lugeat umbra Vilelmi,
Auctore Historiae despoliata suae.
Plus illi laudis tribuisset pagina Graevî,
Historicâ narrans Principis acta fide,
Quam vivo quondam blandi tribuere Poëtae,
Principi adulatrix vel dedit aula suo.
Vos quoque, Vos, Tullî manes, lugete, sepultis
Tristia si quis post funera sensus inest.
Quæ tantus vindex lacera & corrupta polivit,
In pretio semper, dum manet Orbis, erunt,
Cætera Cimmeriis squallebunt scripta tenebris,
Non potuit criticis quæ reparare notis.
O Pater eloquii, magni Tibi dextera Grævî
Plus prodest, nocuit quam furor Antonii:
Antonii potuit gladius Tibi tollere vitam,
Et violare (nefas!) sanguine Rostra sacro;
Quod reverenter habent seri tua scripta nepotes,
Quod tua post obitum vita perennis erit,
Effecit solers divini industria Grævî;
Par erat, aut certè proximus ille Tibi.
Hei mihi, quam vellem non interrupta jacerent
Cœpta opera, haud aliâ perficienda manu!
Quot non in dias revocavit luminis auras,
Sordebant turpi quæ monumenta situ?
Quanta, & quot nobis, semper victura parabat
Sed jam cum domino scripta sepulta suo?
O nullâ jactura Viri reparabilis arte!
O Trajectinæ certa ruina Scholæ!
Quid prodest captas victricia signa per urbes
Ferre, cadit Phœbi dum Patriæque decus?
Nam nocet illa magis multò, Res Belgica, clades,
Gallica quam possunt arma nocere Tibi:
Fortia qui validis opponere pectora Gallis,
Cumque illis possunt conseruisse manus,

Omnibus in terris naſcuntur nocte dieque,
Quos aptos format Martis ad arma Venus;
Qui velit, aut poſſit fugientes ſiſtere Muſas,
Et ſecli infandam pellere barbariem,
Aut hic, aut alibi toto vix naſcitur ævo,
Ex paucis qualis Grævius unus erat.
Cui nemo, ut nunc eſt, vel par vel proximus uſquam
Arte, vel ingenio, quà patet Orbis, agit.
Sed niſi me Ratio, Spes, & Præſagia fallant,
Irrita nec Muſæ ſint pia vota meæ,
Par olim Burmannus erit, vel proximus Illi,
Cum faveant cœptis fata ſecunda bonis.

CORNELIUS van ECK, JCTUS,
& in Acad. Ultraj. Anteceſſor.

IN EUNDEM.

Tun' etiam moreris, GRAEVI, qui cuncta Sibyllae
Saecula, ſi quiſquam, vivere dignus eras?
Nec tam mite caput, tam largo rore rigatum
Doctrinae, potuit flectere Perſephonem?
O crimen dirum tam nil miſerantis Averni!
O dura! ô nobis invida Fata nimis!
O Faſtis Atrae damnandam nomine Lucem!
Mortis habet titulum quae ſcelerata tuae.
Illa dies Latio manantem nectare Linguam,
Et par antiquis abſtulit Eloquium.
Illa dies doctis accenſum lumen Athenis,
Per quod jam nobis plurima Graeca patent,
Exſtinxit ſubito, & furvas demiſit in Orci
Sedes, quas noctis denſa caligo tenet.
Quin illâ cecidit Batavi laus maxima Pindi,
Et decus, & noſtri gloria prima loci.
Occidit, heu! nobis, gentes hinc uſque per omnes
Quod toto penitus fulſit in orbe jubar.

Ipſe

Ipſe etiam Phoebus docta cum Pallade fertur
  Sublato nos jam linquere velle Viro;
Namque erat hic nemo, quem ſic bona Pallas amavit,
  Cui ſic praebuerat numen Apollo ſuum.
Quis nunc, quae ſuperant, aevi obſcurata vetuſti
  Eripiet tenebris tot monumenta ſuis?
Nos ſumus, heu! tanto quos jam Doctore carentes,
  Quos ita punitos, mors probat iſta reos.
Scilicet indignos declarant Fata, fruamur
  Qui tam perfecto longius ingenio.
Ille quidem coelo curas mutavit inanes,
  Et gaudet propius nunc ibi noſſe Deum.
Hîc quoque poſt obitum vita meliore ſuperſtes
  Semper in ore piae poſteritatis erit.
Perque omnes populos ſtudio celebratus eodem
  In ſcriptis vivet mortuus ipſe ſuis.
Nec ſibi, ſed nobis raptum lugemus Amici,
  Proſequimur luctu dum mala tanta gravi.
Omnibus id ſtudium, certamen id omnibus unum eſt,
  Quem magis afficiat publicus ille dolor.

JAC. PERIZONIUS.

IN EUNDEM.

Ergo tot, ac tantos, tam parvo tempore, amicos
  Fatali rapuit Mors necopina manu?
Occubuit modo Snabelius, modo Bakius, & tu
  Solingi, Medici gloria magna chori.
Ultimus e ſacri doctis Heliconis alumnis
  Graevius, heu triſti funere raptus, obit.
Graevius, Aoniae decus immortale catervae;
  Laus Academiae, Rhene Batave, tuae.
Praeſidium Trajectini, columenque Lycaei,
  Graevius; Hollandae gentis, ut orbis, amor;

Obſcuram magnae matris deſcendit in alvum,
Reſtat & e tanto nil, niſi fama, Viro.
Fama Viri ſupereſt, terraque legentur in omni
Scripta, vel a ſero digna nepote legi.
Ingenio ſcriptiſque ſuis per ſaecula longa,
Nobiliore ſui parte, ſuperſtes erit.
Mens abiit cœlo: corpus tellure repoſtum eſt:
Doctorum vivit nomen in ore virûm.
At nos interea mortem lugemus acerbam;
Nec Rheni lacrymas continet urna ſuas.
Moeſta domus Patrem; Doctorem Academia; Civem
Urbs dolet; inſignem Belgica tota Virum.
Juſta ſuo peragit Burmannia ſuada Magiſtro,
Et populum ſiccis non ſinit eſſe genis.
Quiſque ſui teſtes animi dat carmina Vates,
Cogit & invitum me mea Muſa loqui.
Scilicet officium, quantumvis flebile, Graevi,
Hoc tua me virtus poſcit, amorque meus.
Quidquid id eſt, facio: tu, quod dare poſſumus unum,
Accipe; & hoc noſtri pignus amoris habe.
Si non diſplicuere tibi mea carmina vivo,
Nec laedent manes forſitan illa tuos.
Me miſerum! quod non vitae tibi longior uſus
Contigit, ô Pylios vivere digne dies!
Me miſerum! quod tam ſubito nos, votaque noſtra,
Deſeris; eque oculis, ceu levis umbra, fugis!
Dilecti vixdum Collegae intraverat aedes,
Vis illum ſubiti corripit, ecce, mali.
Concidit, & nulla revocabilis arte medentum
Lurida perpetua lumina nocte premit.
Quid ſumus, ah! qui nos aliquid mortale putamus
Eſſe genus? Brevis ut vita, fugaxque bonum eſt!
Quam ſumus ignari rerum, caſuſque futuri!
Quam cito praeda tibi, Mors, ſpoliumque ſumus!
Nul-

Nullum ergo immune eſt à funere tempus, & omnis,
  Quae datur, inſtabili labitur hora gradu?
Nil firmi, nil eſt ſolidi, nil dicere noſtrum
  Quod licet? ô ſortis neſcia turba tuae!
Laetitiae curſu in medio, medioque ſalutis
  Tramite, qui ſalvum ſe putat eſſe, cadit.
Non aliter, quam fatali percuſſa ſecuri
  Victima ſubjectam corpore plangit humum.
Urbis agebatur niveus per compita nuper
  Taurus: erat cinctum flore recente caput.
Cornua fulgebant auro: pendebat at armis
  Facta puellari longa corolla manu.
Ille, novo cultu, tantoque ſuperbus honore,
  Gaudet, & eſt formae captus amore ſuae.
Nunc lento incedit paſſu per ſtrata viarum:
  Nunc ſtat, & in pulchros conjicit ora toros.
Ah, quam ignarus, ait media de plebe virorum
  Neſcio quis, leti bos miſer iſte ſui eſt!
Ah, miſer ipſe! quid in taurum dicteria, dixi,
  Haec jacis? Hic vitae taurus imago tuae eſt.
Nempe modo parili, ſublato ut victima ferro,
  Concidimus dextra, trux Libitina, tua.
Quaeritis exemplum? Nobis hoc omnibus ictu
  Percuſſus ſubito, Graevius eſſe poteſt.
Sanus, & incolumis, nec damni conſcius hujus,
  Spicula dum Mortis non timet ulla, perit.
Diſcite, mortales; nam vos hoc eſſe vel unus
  Ille, licet deſint cetera cuncta, docet:
Diſcite, mortales, nullo non tempore, nullo
  Non & nos homines eſſe, morique, loco.
Nec vobis hominem, nec vobis iſta Poëtam
  Credite, ſed magnum, dicere verba, Deum.

PETRUS FRANCIUS.

AMICORUM

IN EUNDEM.

Nam quid diſſimulo ulterius, lacrimaſque reſervo?
  Et ſortem infelix decipio ipſe meam?
Quo feror? & miſero indulgens fomenta dolori
  Aerumnis etiam paſcor ab ipſe meis?
Ite, licet, doctae Libethrides: ite Camoenae:
  Pendeat e muto pariete muta Chelys.
Cur ego veſtra ſequar pius Orgia? cur ego laſſem
  Laurigerum plectro ſuaviloquente nemus?
Graevius (ah dirum noſtros eat omen in hoſtes)
  Veſter honos, divae, Graevius, ecce, fuit.
Vulneris heu miſeri! quod nulla aetate cicatrix
  Leniet, extenſo non medicina die.
Nec vero aut Latius vobis hoc nomine Varro
  Plus dedit, aetatis gloria prima ſuae:
Aut, quem Taenariis & nunc Catilina tenebris
  Horret, inexhauſto Tullius ore potens.
Heu miſerande Senex: quamvis maturus, & aevi
  Plenus, & annorum militiaeque ſatur:
Te tamen ingemuit ſtudiorum moeſta peremto
  Conditio, fati praeſcia facta ſui.
Tene gubernantem dubii molimina curſus
  Non doleat? laceris non fleat aegra comis?
Tene miniſtrantem noſtris, pater optime, velis
  Non in perpetua ploret amaritie?
Orbis amor docti, docti ſtupor orbis, & unus
  Qui merito cunctis diligereris, eras.
Quum tamen hoc eſſes, te nemo modeſtius umquam
  Eſt uſus magni dotibus ingenii.
Mitis eras, ac pacis amans, animique quietem
  Mens tua ventoſis laudibus antetulit.
Non tua fuſcabant infames otia rixae:
  Integer, & niveo pectore purus eras.

Nec

Nec tibi jucundi rumpebat penſa laboris
  Acta tribunitio ſaepe furore dies.
Atque utinam ſtudiis vigeant communibus artes;
  Foedaque triconum natio diſpereat.
Et quicumque olim noſtri ſub ſidere coeli
  Sevit inhumana dira aconita manu.
Per quorum rabiem, ſcelerataque bella, quietis
  (Heu peſtem ſaecli) non licet eſſe bonis.
Sed valeant noxae, nec ſint in honore furentes,
  Quorum ope virtutum ſpes bona praecipitur.
His te ſubmotum vitiis, pax aurea ſtellis
  Inſerit, ô iſta digne quiete Senex.
O vitae perfuncte malis, perfuncte periclis,
  Et quidquid miſeris ſpeſque metuſque parit.
Te bona honeſtorum comitatur fama laborum,
  Te pietas, fuci neſcia, fraude vacans.
Civibus ô gaude jam nunc adſcripte beatis:
  Gaude ſidereum civis adepte larem.
O quem purpureo nova lumine gloria veſtit,
  O cui coeleſtes fas habitare domos.
Cantus ubi felix, & ſine carentia ſemper
  Gaudia, & ad dulces nablia nata modos.
Hic petet amplexus, tua nuper cura, paternos
  Filius, aetherii laetus honore chori.
Hic pia te conjux gratantibus induet ulnis,
  Prole ſua felix, laeta favore viri.
Salve ſancte pater, nitidi novus incola Olympi,
  Et noſtro ſemper mactus amore; vale.

JANUS BROUKHUSIUS.

IN EUNDEM.

Nobile Trajectum, patriae laus maxima noſtrae,
  Atque eadem Charitum Pieridumque domus,

Quae

Quae modo nocturnis perrumpens aethera flammis
 Laetitiae coelo signa favente dabas,
Quum tot Gallorum sua terga dedere phalanges,
 Et tremuit Batavo milite pulsus Iber;
Deme triumphales capiti, laetissima, lauros,
 Et positas saevo pollice scinde comas.
Graevius, ô Charisin, Musis quoque, nomen amatum,
 Inclyta Palladii dos columenque tui,
Quem quod nacta sibi vestra est Academia, dudum
 Addidit ad titulos ambitiosa suos.
Graevius, exemplar morum venerabile, quo nil
 Tempora candidius nostra tulere Viro.
Cui pudor & pietas, cui rara modestia famam
 Contulit, & toto nomen in orbe dedit.
Graevius, Ausoniam Batavo qui sistere Romam,
 Quam melius patria noverat ipse sua,
Qui potuit veteres terris educere Athenas,
 Qui docuit lapides & monumenta loqui;
Ille (stupor calamum retinet, dolor urget ocellos,
 O placitum summi Numinis!) Ille fuit.
Attoniti moerent omnes, Regesque, Ducesque.
 Quisque Tuo damnum sentit inesse suum.
Sit licet Europe discors, concordia flendi
 Divisos animos jungere sola jubet.
Qua Musis honor est aut artibus, omnia lugent.
 Et regio mundi nulla dolore vacat.
Quisque repentino contactus fulminis ictu
 Vix animi compos sustinet esse sui.
Navita non aliter, dum labitur aequore, mergi
 Cernit in Hesperiis nobile sidus aquis.
Nec scit, si qua videt, quae certius astra sequatur,
 Vixque regit dubiam per freta vasta ratem.
Sed stupet, & tumidas velut ipsa carina per undas
 Sic quoque per varios volvitur ipse metus.

Quis

Quis famam ingenii totum diffundet in orbem,
Nec fibi, fed patriae vivet, ut ille, fuae?
Quis magni Ciceronis opes, purofque lepores,
Quis tradet populis facra Latina tuis?
Quis tot dona Ducum poterit, Regumque, mereri,
Quaque patet mundi limes, amore frui?
Quis fupra invidiam, fine litibus, exiget aevum,
Et placidae femper pacis amator erit?
Proh! dolor; O GRAEVI, Tu fcilicet ille, fuifti,
Et Batavam penna praepete linquis humum.
At tua nos patriae toties bene cognita virtus
Pafcet & exemplo pellet ad alta fuo.
Nos memori, dum fata finent, Te mente colemus,
Praecones famae quos decet effe tuae.
Invideant, quos faecla ferent ventura, nepotes,
Profpera quae nobis fata dedere, bonis:
At fortunatos dicent, quibus, Inclyte GRAEVI
Ore Tuo licuit, confiliifque, frui.

ADRIANUS RELANDUS.

OP DEN ZELVEN

O Uitrecht, min door kracht van wallen
Gefterkt, dan door beleit en deugt:
Wat parel is uw krone ontvallen!
Wat damp van druk bezwalkt uw vreugt!
Nu GREVIUS, in 't jammerklagen
Van Kerke en Raathuis, met een ftem
Van lof en rou, wort uitgedragen.
Wat mift uw Hoge-fchool aan hem!
Wat mift al 't Lant, al 't Aardtryk, onder
Deze uitvaart, al te vroeg, hoe fpa!
Een' letterhelt, geleertheits wonder,
Die naauwlyx vont zyn wederga:

Een ſchatkiſt van veel wetenſchappen,
  Van al wat weetbaar was, waarmê
De grootſte mannen ruſtig ſtappen
  Ten top van ere, in kryg of vrê:
't Aaloutheits licht, dat al wat duiſter
  En diep in 't ſtof begraven lag,
Verroeſt door ewen tyts, met luiſter
  Beſchonk, en klaar brogt aan den dag:
Een' fenixſchryver, die vol yvers,
  En door geen' arbeit ooit gemat,
Veel glans gaf aan de braafſte ſchryvers
  Van Pallas en van Mavors ſtadt.
Dan zweefde 't brein der wyſte Grieken,
  Homeer, Heſiodus, in dicht,
Gelyk een zwaan met kracht van wieken,
  Steets hoger hemelwaart in 't licht.
Dan vloeide uit Cicero, den vader
  Der Roomſche ſpreekkunſt, in zyn werk
'S Mans ſtyl, als uit een ſtroomryke ader
  Een ſtroom komt ſpringen, zacht en ſterk.
Is 't vreemt, dat klank van lofgeruchten,
  Zo heerlyk, Prinſen zelfs (een prys
Van outs niet klein) uit andre luchten
  En landen trok tot onderwys;
Ja d'eêlſte geeſten plag t'ontſteken
  Met luſt om GREVIUS te zien,
Te horen, mont aan mont te ſpreken,
  En eer en dienſt om ſtryt te biên?
Hem kon geen ſtadt, die niet vermetel
  Aan 't Y de kroon der ſteden ſpant,
Geen ſchool van Leiden, wysheits zetel,
  Geen Duitſchlant, zyn geboortelant,
Geen roem van Padua bekoren;
  Schoon met gebeên daar aangezocht,

Veel

Veel volken tot veel nut geboren;
  Toen gy, ô Uitrecht, meer vermogt
By hem, die hoger eerstoel waardig,
  Verwaanden hoogmoet, een gebrek
Van veel geleerden, heusch, goetaardig,
  Bleef schuwen, als een lastervlek;
Geen vyant, als van bits krakkelen,
  Geen hater, als van snoden list
En kunst alleen, die in 't verschelen
  Van hart en tong zich valsch vernist.
Wat pen ontvout de dappre daden
  Van Koning Willem nu zo schoon,
Zo net in onvergangbre bladen?
  Wie kroont hem met een glorikroon
Zo glansryk? en wie vlecht 's mans waarde
  Een' eerkrans nu, zo onverdort,
Als hy voor andren kloek vergaarde?
  Myn zang en treurtoon schiet te kort.
Blyft gy, ô Amstels hooftpoëten,
  Volleert in kunst, geen' GREVIUS
Met puik van lofgedicht vergeten:
  Bedankt dien groten meester dus.
Pontaan, (my dunkt, ik hoor u kermen
  En jamm'ren, daar uw boezemvrient
Den geest, helaas! geeft in uwe armen,
  Te droef voor 't lest van u gedient)
Van Ek hierby, gy heldre lichten
  Van Godt-en Rechtsgeleertheit niet
Alleen, maar meesters ook in dichten,
  Mengt geest en kunst hier met verdriet.
En gy, ô Burman, (wie is nader?)
  Zyn leerling, en zyn amptgenoot,
Hef aan een lykrede, als uw Vader
  Van hem verdiende, om na zyn doot

Alom te leven, nooit bederflyk.
  Zo fterft ook GREVIUS niet heel.
Zyn naam blyft door de Faam onfterflyk,
  (De Doot verniel' 't geringfte deel,
De Nydt mag, dol van fpyt, vry razen)
  Zo ooft-als weftwaart uitgeblazen.

J. VOLLENHOVE.

IN EUNDEM.

Tandemne, caffo lumine Graevio,
Simonideae munera naeniae
  Scite, retractas, egerifque
    Triftitiam lacrymis moleftam?
An nondum acerbus fe dolor invenit,
Et debitum vox officium facit,
  Burmanne, quem fas eft, piumque
    Ante alios graviter dolere?
Nunc alta demum rumpo filentia,
Et Graevianis carmine manibus
  Trifti parento, quamquam amari
    Mens refugit meminiffe luctus.
Ergo Lycaei praefidium fui,
Noftrique Princeps ordinis occidit!
  Huic, fi quid immortale duri
    Lex fineret inimica fati,
Certe peperciffe illacrymabilis
Mors debuiffet. Fama, cito volans
  Per cuncta terrarum, querelis
    Conficit, exanimatque gentes,
Humaniorum quis chorus artium
Cordi eft. Camoena non referam mea,
  Ne nomen illud tam celebre
    Ingenio extenuem pufillo,

Laudes

Laudes Georgii eximias tui.
Te, Lux virorum Mercurialium
Te, Petre, te depoſcit unum
Materia, exſtimulatque tanta.

F. Hesselius.

IN EUNDEM.

Graevius, immenſo nomen memorabile mundo,
Graevius, Aonidum maxima cura, jacet,
Doctrinae princeps unus, cui Graja vetuſtas,
Cui Latia excelſum nomen habere dedit:
Cui pridem Tyros & Babylon ſua ſacra recluſit,
Et terra Inachiâ nobilitata Dea,
Et Stagira ſagax, & porticus alta Cleanthis,
Et Stoa nominibus facta ſuperba ſuis.
Ah jacet! ah jacet! Auſoniae facundia linguae,
Coeleſtique madens nectare lingua tacet.
Dextra riget, quae victuras in ſecula chartas
Ingeniique alti tot monumenta dedit.
O lux infeſta! ô atro ſignanda lapillo!
O nimium triſti ſqualida nube dies!
Ductorem luget fidum ſtudioſa Juventus,
Neſcia quod fugiat quodve ſequatur iter.
Hanc totum triſtis mortem fert Fama per orbem.
Scilicet ad cunctos pertinet ille dolor.
Rhene pater, tantae quem proximitate ruinae
Infandi luctus maxima damna tenent,
Rhene pater, potes hoc caſu compeſcere queſtus,
Nomine defuncti nomen adepte tuum?
Non potes, at fundis lacrimarum flumina tota,
Et tuus hinc auctis labitur amnis aquis.
Flet tecum Phoebus, flet tecum caſta Minerva,
Et cum blandiloquo Suada diſerta Deo.

 Tul-

Tullius ipſe brevi totus revocandus ab umbris
Plorat, & infidam ſpem videt eſſe ſuam.
Invidit nobis iſtos mors dira labores,
Et ſacrum foedo crimine rupit opus.
Nil tamen effecit. Surgens de funere major
GRAEVIUS aſſidua laude ſuperſtes erit.
GRAEVIUS aeterno famae celebrandus ab ore
Vivet, Lethaeis non rapiendus aquis.
At vos, qui doctum rixis convellitis orbem,
Phoebeo ardentes nomen habere choro,
Dum fletis caſus hominum ſortemque caducam,
Dum fletis clari triſtia fata Viri,
Quem candor, quem commendat ſine crimine virtus,
Et nullo laeſus tempore pacis amor,
Diſcite ab exemplo, quo non praeſtantius ullum
Vidiſtis, numquam moribus eſſe feris.
Diſcite, & oſſa Viri violis hederaque virente
Spargite, & ad tumulum debita ſerta date.

DAVID HOOGSTRATANUS.

IN EUNDEM.

Dum totum amiſſus contriſtat Græviua orbem,
Et dolor immiti non eget artis ope:
Tu pius extincto verbis, Burmanne, parentas,
Quæ non ſunt verbis inferiora ſuis.
Ergo legit minus ægra tuos Academia leſſus,
Abſentemque minus nunc dolet illa ſenem.
Huic ſimilem Te nacta tuo ſe vertice fulcit,
Nec ſortem metuit vertice fulta tuo.
Sic Thirſis viduam Davali ſolatur: at illa,
Audito Davali nomine, triſte gemit;
Hunc ſolus Tu, Thirſi, potes mihi demere morbum,
Dixit, & ambo ſuis erubuêre genis:

Ille

Ille parum ambiguis properat ſuccurrere votis;
  Nec minor è Davali funere ſurgit Amor.

S. Williams.

IN EUNDEM.

Κλαίετε Πιερίδες καὶ μέλπετε πένθιμον ᾠδὴν
  Αἰνοτάτη Μοίρης Γρήϐιον εἷλε βίη.
Ει ποτέ τις Φυγεεῖν θανάτοιο δύναιτο βέλεμνον
  Τῷ μεγέθει σοφίης ἄξιος ὗτος ἔφυ.
Ου μερόπεσσι βροτοῖσιν ἀλίγκιον εἶχε νόημα,
  Ἀλλὰ μάλ' ἀθανάτῳ εἴκελος ἔσκε Θεῷ.
Πάντας ὑπέρϐαλλεν κλέος ἰδμοσύνῃσιν ἔχοντας,
  Ἀσέρας ὡς μεγάλου ἠελίοιο φάος.
Νείατά μιν τίσεν ζειδώρου πείρατ' ἀρούρης,
  Ὅσσα περικλύζουσ' ὠκεανοῖο ῥοαί.
Ὄλβιος ἰφθίμων κικλήσκετο γαῖα Βαταυῶν,
  Τηλίκον οἷς ὀπάων κῦδος ἔδωκε Θεός.
Μηκέτι δ', ὦ μέγα πένθος! ἐπιχθονίοισι μέτεστιν.
  Κηρὶ δαμεὶς κρατερῇ ἐν κονίῃσι μίγη.
Κλαίετε Πιερίδες, πικρὸν δέ τε δάκρυ χέουσαι.
  Ὑμέτερον Χάριτες κλαίετε παῖδα φίλον.
Πένθεος ὑψηλοῖς καὶ ἐπ' οὔρεσιν ἄρχετε δένδρα,
  Ἄρχετε ἠϊόσιν πέτραι ἐπ' ἀτρυγέτοις.
Καὶ ποταμοὶ μύρεσθε καὶ ἁλμυρὰ κύματα πόντου,
  Σεῖο γένοιθ' ὕδωρ δάκρυα Ῥῆνε πάτερ.
Αἴλινα δὲ θρήνει, ταχὺς ἔσϐεσε φέγγος ὄλεθρος
  Τῷ πάλιν ἰσαῖον μήποτ' ἄρ' ὀψόμεθα
Βάσκανε μὴ νεμέσα, πάντων οὐθεὶς προεόντων
  Θαῦμ' ὀφθαλμοῖσιν φάσκετο τοῖον ἰδεῖν.

H. Mascamp.

IN EUNDEM.

Muſa, quid in triſtes agitas fera corda furores,
  Tantoque luctu quaſſa pungis pectora?
Verane Graeviacos mihi narrat epiſtola Manes,
  Et buſta, conclamata tanti corporis?

Hoc

Hoc eſt, quod video planctu te frangere pectus
Undare fletibus, capillos vellere.
Hoc eſt, quod video digitos intendere malis,
Geniſque ſulcos prominere ſauciis?
Frendent, quotquot amant Pindi juga frondea, Vates,
Omnisque diro chorda verſu concrepat.
Non tot credideram in mundo ſupereſſe Poëtas,
Quot una deplorant catervæ funera.
Adſcribo titulis, nova quamvis nomina, tantis,
Turgentque luctu rabida corda publico,
Excutiuntque Deum. Doctrinæ gloria GRAEVI,
O lumen ingens, quas ſubis caligines?
Qua te nocte premis? diros Europa dolores
Et gens dolores docta diros concipit.
Lentius Eridanus ſua volvit flumina. Rhenus
Taguſque volvit & Garumna lentius.
Stare putes lacrumis lentoque horrore Viadrum
Muſcoque condit gelidus Iſter cornua.
Quin videas ripis praefracta ſilentia totis,
Tacitumque corde ducitur ſuſpirium.
Soli triſte melos ferali murmure condunt,
Queis jam cupreſſus ſacra cingit tempora.
Praecipue, quos haec propiori fulmine tangunt,
Lacrumis modum ſignare Belgae neſciunt.
Bructeri ante alios, memori qui mente revolvunt,
Quantum decoris ſtante te poſſederint:
Flumina demittunt oculis torrentia, teque
Hiante ſaepe voce dementes vocant.
Pullati incedunt Patres & Curia ſquallet,
Sudant dolore quin ſcholarum parjetes.
Illi, qui totiens te ſuſpexere loquentem,
Cum lingua mellito ore nectar funderet.
Illi, qui totiens coepere liqueſcere dictis.
Queis Tullius liveret è roſtris loquens;
Gloria jam lapſi fortunato ordine ſecli,
Elegantioris grande doctrinae decus.
Quo te, quo, meritis quod par ſit, carmine pandam?
Quae Muſa laudes cantibus dicet tuas?

Te Grajae Charites, te lactavere Latinae,
  Et vagientis mella fixerunt labris
Thymbraeae volucres. Puero tibi risit Apollo,
  Juvenique, quisquis aestumabat litteras.
Omnia, quae tenebris fuerant abscondita spissis,
  Sepulta longa nocte noras tempora.
Notus erat Cecrops, & supra Cecropis aevum
  Autochtones, Lunaque delapsi Arcades.
Signabas certo populorum limite sedes,
  Certosque cunctis dividebas terminos.
Quo magis a longis rugas quicquam hauserat annis,
  Studiis eo dignum fuit magis tuis.
Tot carie correpta aevi monumenta loquuntur,
  Tuasque laudes vindicata praedicant.
Pluraque, quis nescit? vidit te vindice mundus,
  Quam posse quis tota putet vita legi.
Nec minus interea tot jam modo coepta supersunt,
  Quae postumam morientis ambiunt manum.
Cur Cicero de parte datur, pars altera dente
  Edacis aevi corruet jam denuo?
Ille, tuo sedes certas qui fixerat ore,
  Cur non manu totus videtur a tua?
Quin illi lapides, aevi documenta prioris,
  Mortem novam, te rebus ablato, timent.
Omen erat facto. Fugientis saxa diei
  Exempla lustras & simul claudis diem.
Omen erat facto. Titulo tibi funera signant
  Titulos legenti antiquiorum funerum.
Quod si vera manent Vates praesagia, somno
  Adstare madidam rore vidi Palladem.
Et cum mirarer, mirari Diva vetavit,
  Horrere densos, inquit, imbres convenit.
Dixit, & obsepsit tenebris venerabile Lumen:
  Simul reliquit membra somnus territa.
Aeternum fastis nigro signanda lapillo,
  Tegenda spissis nubibus semper dies!
Quam gravis illa fuit nimbis! quam nigra procellis!
  Quam poenitenda mersa sub caligine!

Quae coelo medio nebulas induxit & ipsum
  Solem perenni condidit sub gurgite.
Sic quatit excelsas annoso robore quercus,
  Humiles myricas lene transit Africus,
Sic furit in montes, sternitque cacumina fulmen,
  Impune valles lambit & planum solum.
Sic ruit in cineres metuendus mole Colossus,
  In aere parvo Zeno vivit longius.
Cur nil immortale datur sub cardine Lunae?
  Ingenia summa cur ruinas perferunt?
Cur tantae mentis patiuntur funera dotes?
  Doctrina & error lege eadem corruunt?
At licet haec eadem moriendi in tempore lex sit,
  Ratio tamen diversa morientes manet.
Hi, quibus obscuro transivit vita meatu,
  Nullumque publico dedere commodum:
Dispereunt fumi similes fugientis in auras,
  Cujus momento perditur vestigium:
Illos fama manet pulcro de funere surgens,
  Atque ora permeant Virum perennia.
Sic quoque te, GRAEVI, memorabunt labra nepotum,
  Dies diei te sequenti garriet.
Nullaque posteritas tam nesciet acta priorum,
  Ut acta GRAEVII beati nesciat.
Aetatem tot scripta ferent, & vivet in illis,
  Doctrina mundo donec aestumabitur.
Donec barbaries nitido damnabitur aevo,
  Aevum suum qua liberavit GRAEVIUS.

* * *

Quin etiam, BURMANNE, tuo mage vivet ab ore,
  BURMANNE, tristibus spes magna litteris.
Nec poterat melior, nec par mage laudibus esse,
  Disertiorve lingua facta dicere.
O fortunatos ipso sub funere MANES,
  Quos ampla laudum messis & constans manet!
Praeconem excellao Tantum Virtutis habere,
  Solum id perenne nomen est potis dare.

Si

CARMINA.

Si debet nomen, si famam Agamemnon Homero,
  BURMANNE, per te fama constat GRAEVIO.

LAMPE.

IN EUNDEM.

Defunctae valuit vitam Qui reddere Romae
  Eheu defunctus GRAEVIUS ecce jacet!
Occidit Ausoniae dives facundia linguae;
  Gloria Romani concidit eloquii!
Plangunt Doctrinae; solers flet Musa Pelasga;
  Siccare haud lacrymas Suada Latina potest:
Non aliter casum sibi deploravit acerbum,
  Occisus quando Tullius ense fuit.
Flet Pietas, flet rara Fides, omnisque Bonorum
  Tristis it in lacrymas officiosa cohors.
Dicitur & lacrymis, Trajecti moenia Rhenus
  Qui lambit, ripas non tenuisse suas.
Ergo Viri tanti ruperunt stamina Parcae,
  Turba nimis docto perniciosa choro!
Improba mors, laudem si tanto ex funere speras,
  Falleris, & facti gloria nulla tibi est:
Namque ingens novit GRAEVI te vincere Nomen,
  Famaque in aeterna non peritura die.
Cedant Pyramides, jactat quas terra Canopi,
  Et Mausolaei funeris alta domus;
Ingenti monumenta Viro Mens enthea struxit,
  Mortalis non sunt facta caduca manus;
Condidit Ipse Sibi Nomen, quod nulla vetustas
  Destruet, Ingenii nobilioris opus.
Pars melior GRAEVI coelo requiescit in alto:
  Atra sub hoc tumulo cetera condit humus.
Helladis & Latii fluitans BURMANNE lepore,
  Dum solvis tanto debita justa Viro,
Ingenium GRAEVI doctum migrasse videtur
  In Te: Tu nobis GRAEVIUS alter eris.

ADOLPHUS REETS.

CB